საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით!

ხუთშაბათი, 29 ივლისი 1920 წ.

ერთობა

ფასი 5 მანეთი

გაზეთი ღირს თვეში 125 მანეთი. ცალკე ნომერი ყველგან 5 მანეთი განცხადების ფასი პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი 10 მანეთი, მეოთხე გვერდზე 6 მანეთი. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომის (15 × 2) 200 მანეთი. ნისიათ განცხადება არ დაიბეჭდება. რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ერთობის ქ. № 4. შესახვევი რუსთაველის ქუჩის № 18-თან. ტელეფონი 16—62.

№ 169 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა. № 169

საქართველოს სოც.-დემ მუშათა პარტიის
ცენტრალური კომიტეტი
მოთავსებულია ერთობის ქ. № 4, მესამე სართული, შესახვევი რუსთაველის ქუჩიდან № 18, ტელ. 11—79

ხანგრძლივ ავათმყოფობის შემდეგ, 26 ივლისს, ს. ნოსირში გარდაიცვალა
პავლე პუჭიას ძე კიზირია
რასაც აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს გულდამწუხრებულნი: ქვრივი მიცვალებულისა ალექსანდრა პეტრეს ასული, შვილები: კოკი, ლოლია, ოლია, და ბაბი. სიძე გრიგოლ კონსტანტინეს ძე ალშიბაია შვილებით და ძმის შვილი მიცვალებულისა პეტრე ბესარიონის ძე კიზირია ოჯახობით. მიცვალებულის დაკრძალვა მოხდება ხუთშაბათს 29 ივლისს, წირვის შემდეგ. წმინდა გიორგის ეკლესიის სასაფლაოზე (2462—2—2)

ღრმათ დამწუხრებულნი მამა ნიკოლოზ გიორგის ძე, ძმა ვასო ნიკოლოზის ძე, რძალი პელაგია, ძმის წულები: კოკოლი და თინა, ბიძა სანდრო გიორგის ძე და ბიცოლა ეფროსინე დაუშვილები, აგრაფინა ნიკოლოზის ასული, სიძე იასონი სოლომონის ძე, დისწულები: ვასიკო და პელუშა გიორგობიანები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობებს, რომ 25 ივლისს გარდაიცვალა მათთვის ძვირფასი
ვალერიანა ნიკოლოზის ასული ნავროზაშვილი
გამოსვენება მოხდება 29 ივლისს, დილის 9 საათზე ნაძალადევის რკინის გზის სასწავლებლიდან (მუშათა კლუბის გვერდით) დაკრძალვა წმინდა ნინოს სასაფლაოზე. (2466—1—1)

ღრმათ დამწუხრებულნი მეუღლე ივანე გრიგოლის ძე, შვილი გედიკო ივანეს ძე, დედამთილი მარიამ ივანეს ასული და მულები ბაბულია და ნინა ნავროზაშვილები მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს, რომ 25 ივლისს ხანგრძლივი ავადმყოფობით გარდაიცვალა დ. ცემში მათი საყვარელი
ვალერიანა (ვალიკო) ნიკოლოზის ასული ნავროზაშვილი
გამოსვენება მოხდება 29 ივლისს დილის 9 საათზე ნაძალადევის რკინის გზის სასწავლებლიდან (მუშათა კლუბის გვერდით). დაკრძალვა წმინდა ნინოს სასაფლაოზე. (2472—1—1)

თფილისის საპედაგოგიო ინსტიტუტი
(არსებული სახელმწიფო უნივერსიტეტთან).
ამით აცხადებს, რომ თხოვნების მიღება სწარმოებს
20 ივლისიდან 30 აგვისტომდე
როგორც პირველის, ისე მეორე საფეხურისათვის,—ყველა დარგებზე. მიიღება თხოვნები აგრეთვე ინსტიტუტთან არსებულ უმაღლეს დაწყებითი სასწავლებლის ყველა კლასებში. მისამართი: თფილისი, დიდი მთავრის ქუჩა, № 91. კანცელარია ღიაა: 8—11 ს. დილით—ყოველ დღე (უქმის გარდა). (ნ. 12—3)

მომარაგების
სამინისტრო
ამით აცხადებს, რომ სადგურ ყაზბეგში და თერგის ოლქში მას ყავს სურსათის შესაძენათ თავისი წარმომადგენლები, რომელნიც აღჭურვილნი არიან სათანადო უფლებებით. აღნიშნულ რწმუნებულთა გარდა არავის არა აქვს სამინისტროსაგან ასეთი მინდობილობანი.

გარდა ამისა არავის არა აქვს უფლება გაიტანოს ყუბანის და თერგის ოლქებში, საქართველოს საზღვრებიდან რაიმე საქონელი: შაქარი, მანუფაქტურა, ტყავეულობა და სხვა საქონელი, გარდა თვით სამინისტროსი და მის ოფიციალურ ადგილობრივ წარმომადგენლებისა.—**მომარაგების სამინისტრო.** (ნ. 3—3)

საქართველოს ცენტრალური კოოპერატიული კავშირი
იწვევს კულტურულ-განმანათლებელ განყოფილების გამგეს და კოოპერაციის ინსტრუქტორებს—უკანასკნელი ბათომის და სოხუმის ოლქებში და ახალციხე-ახალქალაქის რაიონში სამუშაოთ. განცხადებასთან უნდა იქნას წარმოდგენილი მოკლე curriculum vitae. პირადათ მოლაპარაკება—ყოველ დღე 12—2 საათ. (კოოპერაციის ქუჩა, № 15). (ნ. 2—1)

მეორე ქართული კლუბი
(პლეხანოვის პროსპ. № 129)
ხუთშაბათს, ივლისის 29-ს
მუსიკალურ-ვოკალური საღამო
ფრიად საინტერესო პროგრამით.
კონცერტზედ დასწრება უფასოა. დასაწყისი საღამოს 8 საათზედ.
სტუმრები საზოგადო წესით.
შაბათს, ივლისის 31 **საოჯახო საღამო.** (ნ. 1—1)

კახელ მევენახეთა კოოპერატიული საზოგადოება
„კახეთი“-ს გამგეობა
ამით აცხადებს საზოგადოების წევრთა საყურადღებოთ, რომ კვირას, აგვისტოს 22-ს ამა წელს ქ. თფილისში, გოგოლის ქ. № 63, საკუთარი სახლი, დილის 9 საათზე დანიშნულია
წევრთა საგანგებო კრება
განსახილველია:
1) ექვსი თვის 1919/20 საოპ. წლ. ანგარიშის განხილვა და დამტკიცება.
2) გამგეობა საბჭოს მოხსენება.
3) მამულის შეძენა და სარდაფის აშენება კახეთში.
4) მიმდინარე საკითხები.

რადგანაც კრება მეორედ არის დანიშნული, კანონიერად ჩაითვლება რამდენიმე წევრიც უნდა დაესწროს. **გამგეობა.** (2463—1—1)

უზომოთ დამწუხრებულნი დედ-მამა სოფრომ კონსტანტინეს ძე და თებრონია მოსეს ასული ხორავები და მეუღლე სიმონ რომანოზას ძე ელიავა შვილი ვლადიმერით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ შაბათს, 31 ამა ივლისს, დანიშნულია ორმოცის წირვა და პანაშვიდი დიდუბის ეკლესიაში განსვენებული, უდროოთ წუთისოფელს გამოსალმებულს,
ელენე სოფრომის ასულის ელიავას
სულის მოსახსენებლათ. წირვა დაიწყობა 11 საათზე და პანაშვიდი წირვის შემდეგ განსვენებულის სასაფლაოზე იქვე ეკლესიის გალავანში. (2475—3—1)

მეორე ქართული კლუბი
(პლეხანოვის პროსპ. № 129)
ყოველ დღე, **შუადღის 1 საათ. საღამოს 5 საათამდინ**
სადილები
წევრთათვის, კანდიდატთათვის და გარეშეთათვის.
ფასები: ორი თავი—80 მან., სამი თავი—120 მან., ოთხი თავი—150 მან. (ნ. 1—1)

ბათომის ოლქის სოფლის ექსიმნებისათვის
საჭიროა
ექიმები, ექიმების თანაშემწეები, ქალი ფერშლები და ბებია ქალები. ამ ადგილების დაჭერისათვის აუცილებლათ საჭიროა ქართული ენის ცოდნა. თხოვნა და წარსული სამსახურის აღწერა უნდა გამოიგზავნოს საექიმო-სასანიტარო ინსპექტორის სახელზე.
მისამართი: შეპელევის და ბულვარის ქუჩის კუთხე. (ნ. 1—1)

ექიმი
ნიკოლოზ სიმ.-ძე ხეჩინოვი
იღებს სნებით, ქალურ და შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს დილის 12—2 ს. და საღ. 5—7 ს. ბელინსკის ქ. სახ. № 21, ბინა 2. ტელეფ. 11—74. 2048—თ.

ბ. კიროვის ნოტა საქართველოს მთავრობისადმი

მკითხველი ყურადღებას მიაქცევდა ერთს მეტათ დამახასიათებელ ფაქტს. ამას წინათ საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენელმა ბ. კიროვმა ცხარე პროტესტი გაუგზავნა საქართველოს მთავრობას იმის გამო, რომ ვითომც მას ბათომიდან ყირიმში გაეგზავნოს მთელი რამდენიმე გემი დენიკინელ ოფიცერთა და ჯარისკაცთა, რომლებსაც აზრათ აქვთ გენერალ ვრანგელის ჯარში შესვლა და, მაშასადამე, საბჭოთა რუსეთთან ომში მონაწილეობის მიღება. ბ. კიროვის ნოტის კილო, არავითარ ეჭვს არ სტოვებდა იმის გამო, რომ იგი დარწმუნებულია ფაქტის სინამდვილეში. ეს ფაქტი რომ მართალი გამომდგარიყო, ეს იმის მაჩვენებელი იქნებოდა, რომ საქართველომ დაარღვია თავისი ნეიტრალობის პრინციპი, ჩაერია იმ სამოქალაქო ომში, რომელიც რუსეთში მძვინვარებს, და, რაც ყველაზე უფრო მიუტევებელია, ამ სამოქალაქო ომში მხარი დაუჭირა რეაქციას, მხარი დაუჭირა იმ მოხალისეთა ჯარს, რომელიც ორი წლის განმავლობაში საქართველოს სიცოცხლეს უმწარებდა ასეთი საქციელი საქართველოს მხრით, მით უფრო მიუტევებელი იქნებოდა, რომ ეს იქნებოდა პირდაპირი დარღვევა ასეთის სიძნელით მიღწეულ შეთანხმებისა. და ბ. კიროვის მიერ აღნიშნულ ფაქტს რომ ადგილი ჰქონოდა, ეს მართლაც ცხარე პროტესტის ღირსი იქნებოდა.

როგორც მოსალოდნელი იყო, ყველა ეს ფაქტები მოჭორილი გამოდგა. საგანგებო კომისარის ბ. ჩხიკვიშვილის წინადადებით საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენლებმა ადგილობრივ დაათვალიერეს შხუნა „პეტრე დიდი“, რომელზედაც ვითომდა უნდა გამგზავრებულიყო ყირიმში მოხალისეთა მეორე პარტია. მათვე ადგილობრივ ცნობები შეკრიბეს იმის შესახებ, თუ ვინ წავიდა იმის წინ, თუ ბათომიდან გასულ გემ „კიზილ ირმაკით“. ნავთსადგურის ყველა დოკუმენტების შესწავლის შემდეგ თვით საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენლები დარწმუნდენ, რომ ბ. კიროვის ნოტაში აღნიშნულ ფაქტებს სრულებით არ ჰქონია ადგილი: „რუსეთის დელეგაციის თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ შხუნას („პეტრე დიდის“) დათვალიერებამ **სრულიად დააკმაყოფილა რუსეთის დელეგაცია.** იგი აღნიშნავს რომ **რუსეთის დელეგაციის სრულუფლებიანი წარმომადგენელი (ბ. კიროვი) შეცდომაში იყო შეყვანილი“, რომ „კიროვის ცნობები სიმართლეს არ შეეფერება“.**

ერთი კარგი ნაყოფი გამოიღო ბ. კიროვის ნოტამ: მან გამოამჟღავნა, რომ რუსეთის დელეგაცია გარშემორტყმულია საეჭვო პირებით, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან იმაში, რომ დაარღვიონ საქართველოს და საბჭოთა რუსეთს შორის ჩამოგდებული თანხმობა, რომ ეს ორი შერიგებული სახელმწიფო ისევ წაჰკიდონ ერთმანეთს და ისევ ამოაღებინონ მათ ერთმანეთის წინააღმდეგ ხმალი, რომელიც დღეს ქარქაშშია ჩაგებული. „ეს ინფორმაცია ბ. კიროვს, უეჭველია, ჩვენმა მტრებმა მიაწოდეს“, ამბობს ბათომის საგანგებო კომისარი. ჩვენ გვგონია, რომ ამ ჭორების შემთხზველნი არიან არა მარტო საქართველოს მტრები, არამედ ისინი მასთან ერთად საბჭოთა რუსეთის მტრებიც არიან, რადგან არ გვგონია ამ ორი სახელმწიფოს წაკიდება მარტო საქართველოსთვის იყოს საშიში და არა-სასურველი.

ბ. კიროვისათვის ეს ინცინდენტი კარგი გაკვეთილია: რაკი აღნიშნული ფაქტები მთელი ნოტის საგნათ გახდა, ეს იმის მაუწყებელია, რომ ბ. კიროვი მტკიცეთ დაურწმუნებიათ, რომ ამ ფაქტებს მართლა ჰქონდათ ადგილი. მაგრამ რამდენი ისეთი ფაქტი მისდის ბ. კიროვს, რომლებიც დღის სინათლეს ვერ ხედავენ, რომლებიც საბჭოთა რუსეთის მისიის კედლებს არ სცილდებიან, რომელთა გაბათილებაც ამიტომ შეუძლებელი ხდება და რომლებიც სწამლავენ ატმოსფერას და არყევენ საბჭოთა რუსეთის და საქართველოს ურთიერთობას!

„ახალ სხივს“

„ახალი სხივი“ გვეკამათება იმ შენიშვნის გამო, რომელიც ჩვენ გაუკეთეთ ამ გაზეთში მოთავსებულ ამხ. ფანცულაიას წერილს. გაზეთი არწმუნებს მკითხველებს, რომ „ერთობა“ საჯირითო შეიქნა ზოგიერთი პირებისათვის და ამიტომ ეს ორგანო „თამაშობს არა როლს შემაერთებელისა, წინააღმდეგ გამთიშველისა“. „ერთობის“ „გამთიშველობას“ რედაქცია იმაში ხედავს, რომ „ერთობის“ ფურცლებზე ადგილი ეთმობა ამხ. ვ. წულაძის წერილებს, რომლებშიაც „ახალი სხივის“ ზოგიერთ **თანამშრომელთა** (და არა „**მთელი რედაქციის**“, როგორც ამას ხაზგასმით აღნიშნავს „ახალი სხივი“) მიმართ ცხარე კილოა აღებული. მაგრამ „ახალ სხივს“, ჯერ ერთი, ავიწყდება ის, რომ „ერთობის“ ფურცლებზე, ადგილი დაეთმო არა მარტო ამხ. ვ. წულაძის წერილებს, არამედ მასთან მოკამათე ამხ. გ. გიორგაძის წერილსაც. მაშასადამე ჩვენ **ორივეს მოვუსმინეთ** და ჩვენს მკითხველს საშუალება მივეცით თითონ გარკვეულიყო ამ კამათში. ეს არის გაზეთის „საჯირითოდ გადაქცევა“?

მეორე, თუ ვ. წულაძე ხმარობს ცხარე კილოს, ბევრათ უფრო ცხარე კილოთია დაწერილი „ახალი სხივის“ **სარედაქციო წერილი.** (მაგ. „რომ წულაძე უზადრუკი პიროვნებაა, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ სხვები ვერ მიხვდებიან მისს მახინაციებს“ „თქვენი საზიზღრობა ისე შორს წავიდა და სხ.“) კერძო ამხანაგს კიდევ მიეტოვება არა-ამხანაგური კილო, ხმარება პარტიის რომელიმე წევრის მიმართ, მაგრამ **ეს არ მიეტევება მთელს რედაქციას.** „ერთობის“ რედაქციას არც ერთი ამხანაგის მიმართ არ დაუშვია ამხანაგის პიროვნების დამამცირებელი სიტყვების ხმარება, „ერთობის“ სარედაქციო წერილებში ერთ იმისთანა არა-ამხანაგურ სალანძღავ სიტყვას ვერ იპოვით, როგორიც ასე უხვათ არის მიმობნეული „ახალი სხივის“ სარედაქციო წერილში.

ბრიტანეთის მუშ. პარტიის წლიური კონფერენცია

(წერილი ლონდონიდან)

კონფერენციის გახსნა.

22 ივნისს ქალაქ სკარბოროუში გაიხსნა ბრიტანეთის მუშათა პარტიის (British Sabour Party) წლიური კონფერენცია. პარტიის დაბადებიდან ეს მეოცე წლიური კონფერენციაა. მეოცე წლის თავზე შეიკრიბა უძლიერესი მუშათა პარტია, შეიკრიბა, რათა თავისი ავტორიტეტული აზრი გამოსთქვას მრავალ-საჭირბოროტო და სადღეისო საკითხების შესახებ.

კონფერენციას დაესწრო ათას ასი დელეგატი, რომელიც დაახლოვებით წარმოადგენს ოთხ მილიონ მუშათა ხმას. ცხადია, ასეთ დიდსა და ძლიერ პარტიას, რომელსაც თავისი ცნობილი მოღვაწეებიც ჰყავს პარლამენტში, არ შეიძლება ანგარიში არ გაეწიოს და მისი ხმა მოსმენილი არ იქნეს. ამიტომ პარტიულ წრეებში დიდი მზადება იყო ამ კონფერენციისათვის, პარტიის აღმასრულებელი კომიტეტი მოხსენებებით და რეზოლიუციებით მზათ დაუხვდა თავის წევრებს.

თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა უ. ჰ. ჰატჩინსონი, რომელმაც კონფერენციას მიმართა მხურვალე სიტყვით. თავმჯდომარეს სიტყვამდე კარგათ ცნობილმა, რამზეი მაკდონალდმა მოიხსენია ის საწყენი გარემოება, რომ კონფერენციას ვერ დაესწრო პარტიის ლიდერი არტურ ჰენდერსონი, რომელიც დღეს ავათ არის. კონფერენციამ მას დეპეშა გაუგზავნა.

კონფერენციას მიესალმენ ქალაქის თავი და სკარბოროუს მუშათა ორგანიზაციის წარმომადგენლები.

ჰატჩინსონის სიტყვა.

თავმჯდომარე ჰატჩინსონმა თავის ღირსშესანიშნავ სიტყვაში სთქვა, რომ პარტიის უკანასკნელი კონფერენციის შემდეგ მოხდა დიდი ეპოქა შემქნელი მოვლენანი. სამრეწველო დარგში მშვიდობიანობა და წესრიგი ეხლა უფრო ფეხ-მოუკიდებელია, ვიდრე ოდესმე, ეს მიუხედავათ იმისა, რომ დაარსდა მრავალი მომარაგებელი ბიურო, საბჭოები და ყოველი ჯურის სხვადასხვა ორგანიზაციები. არამც თუ სოციალურ სფეროში შეგვიძლია მოვნახოთ წესრიგი, არამედ—პოლიტიკურშიაც. ჩვენი ქვეყანა არასოდეს არ ყოფილა ისეთ გამოურკვეველ და გაჭირვებულ მდგომარეობაში, როგორც ეხლა.

ძველი ძალები ჯგუფდებიან და იარაზმებიან მომავალ ბრძოლისთვის. ისინი დაეტაკებიან. ახალი ქვეყნის უდიდეს ძალას: გაღვიძებულ, გათვითცნობიერებულ და გაბედულ ძლიერ მუშათა ძალას და გამარჯვება ამ უკანასკნელს დარჩება. (მხურვალე ტაში).

თვრამეტ თვეზე მეტია, რაც ზავი ჩამოვარდა ევროპის ცენტრალურ ქვეყნებს შორის, მაგრამ ძლიერ ცოტაა ის ნიშნები, რომელიც გვიჩვენებდეს ევროპაში მშვიდობიანობის დამყარებას და სოციალურ და ეკონომიურ სისტემის „გარდაქმნას“, რომელიც აღთქმული იყო ომის დროს. მართლაც, რაც ზავი შეიკრა, არამც თუ გადაწყვეტილა რაიმე საჭირბოროტო საკითხი, რომელიც პირისპირ გვეტაკება ჩვენ, არამედ—იქმნება მრავალი ახალი, რომელიც არ შეიძლება გადაწყდეს დღევანდელი წესწყობილების პირობებში.

საზავო ხელშეკრულებამ ევროპა გააკოტრა და შექმნა პრობლემები, რომელიც გამოიწვევს მომავალში ომებს.

„ნაციათა ლიგა“ დაბადებისთანავე გამოგუდეს გამარჯვებულმა სახელმწიფოებმა და არ აცალეს გამოეჩინა მას თავისი სისუსტე, და იგი შეიქნა არც მეტი არც ნაკლები,—გამარჯვებულ სახელმწიფოთა მილიტარული კავშირის გამგრძელებელი და ამსრულებელი.

ეხება რა საბჭოთა რუსეთს. ჰატჩენსონი ამბობს, რომ მუშათა პარტიამ პროტესტი უნდა განაცხადოს მთელი მსოფლიოს რეაქციონერების, კაპიტალისტური მთავრობების და მათი პრესის წინააღმდეგ, რომელნიც ცდილობენ დაახრჩონ საბჭოთა რუსეთის მთავრობა. არაა აუცილებლათ საჭირო, ამბობს იგი: იყოთ სიმპატიურ განწყობილებაში საბჭოთა რუსეთთან, ბოლშევიკების პოლიტიკასთან და შეხედულებასთან, იყოთ მათი აზრის, მაგრამ მაინც გრძნობდეთ, რომ საბჭოთა მთავრობის ბრძოლა კაპიტალისტურ რეაქციის წინააღმდეგ არის დიდი მომენტი მთელი მსოფლიოს მუშებისათვის.

წინააღმდეგ კაპიტალისტური ბლოკადისა, რომელსაც რუსეთი მიჰყავს ეკონომიურ ქაოსისაკენ და თითქმის განადგურებისაკენ, წინააღმდეგ იერიშების და თავდასხმის ტალღაზე წამოსულ ტალღისა, რომელსაც მხარს უჭერენ და სუბსიდიას აძლევენ ჩვენი საკუთარი მთავრობა და მოკავშირეთა მთავრობები, წინააღმდეგ საკუთარ გენერლებისა, კოლჩაკ-დენიკინისა და სხ., წინააღმდეგ ბრიტანეთისა, საფრანგეთისა, ჩეხეთისა, პოლონეთისა და იაპონიის ძალებისა, წინააღმდეგ ყოველ საშუალებისა, რომელსაც მიმართავენ ჩვენი მმართველები თავის საკუთარ ხალხის დაუკითხავათ, რუსეთის საბჭოთა მთავრობა ამდენხანს სძლებს თავისი თავი შეინარჩუნოს და გადაარჩინოს. ბრიტანეთის მუშებისასაუკეთესო საბუთი, რათა მხარი დაუჭირონ რუსეთს, არის ის ფაქტი, რომ მთელი მსოფლიოს კაპიტალისტურმა ძალებმა და კაპიტალისტურმა მთავრობებმა გამოაჩინეს თავისი სულისკვეთება და გადაწყვეტილება ყოველი გზით და საშუალებით, რომელიც მათ ძალაშია მიაღწიონ მუშათა მოძრაობის დამხობას. ჰუნგრეთში, მუშათა მოძრაობა ძირს დასცეს მოკავშირეთა სამხედრო ძალების შემწეობით და თითქმის სავსებით მოსპეს კიდეც. თქვენ დაინახეთ ამ ქვეყანაში, თუ კაპიტალიზმი როგორ ექცევა მუშათა მოძრაობას, როდესაც იგი გადადის რევოლიუციაში და ცდილობს მოიპოვოს ძალა-უფლება. თუ კაპიტალიზმა და რეაქციამ გაიმარჯვა რუსეთზე, განა არ მოხდება იქ უდიდესი სიმხეცე და ჟლეტა-წყვეტა?

შეეხო რა შინაურ, ირლანდიის საკითხს, მან სთქვა: ამ ქვეყანაში საშინელი სისასტიკით, სისასტიკით, რომელიც შეეფერება სისულელეს, ჩვენ ვთამაშობთ ისეთ ტრაღიულ ფარსს, რომელიც წარმოადგენს მაღალ-სულიერ ფრაზებს თვითმართველობის გარშემო და ზავს, მტკიცდება შიშველი ჯალათობით, წმინდა მხედრული, მილიტარული მართველობით. მე ვარ ერთი მათგანი, რომელიც არ საჭიროებს ბრიტანეთის იმპერიას ამ პირობებში. მე მივეგებები იმპერიის იმდენათ, რამდენათაც იგი იქნება კეთილყოფა და სიკეთე თავისუფალ ერებისა, რომელნიც შეერთებულნი იქნებიან სისხლის მჭიდრო კავშირით და მეგობრული კოოპერაციით. მე მივეგებებოდი ირლანდიას, ინდოეთს და ეგვიპტეს, თუ მათ სურთ იყვნენ თავისუფალი და აქვთ მიდრეკილება იყვნენ მონაწილენი ამ საერთო კეთილდღეობაში, მაგრამ იმპერია, რომელსაც უჭირავს თავისი თავი ძალებით, მე არ მწამს. და მე არ მგონია, რომ ბრიტანეთის მუშათა პარტია ჩაერევა ამგვარი იმპერიის მხარის დაჭერაში. მე მწამს, მოვა ის დღე, როდესაც არც ერთი ხალხი არ იქნება კმაყოფილი მართოს სხვამ და იყოს მმართული სხვისაგან, და ამ დღეს ბრიტანეთის მუშათა პარტია იმუშავებს (ტაშის კვრა).

მაშ რა უნდა იყოს ჩვენი პოლიტიკა ირლანდიის შესახებ, რომელიც დღეს ჩვენი გამოცდის საკითხია? მე ვხედავ აქ მხოლოდ ერთ შესაძლებლობაში: ირლანდიას უნდა ჰქონდეს მართველობის ისეთი ფორმა, რომელიც მას სურს. თუ მას სურს დამოუკიდებლობა და სეპერატიული რესპუბლიკა, შეუძლია ბრიტანეთის მუშათა პარტიას უარყოს ეს უფლება?—არა. თუ იგი თავის უფლებით მოაწყობს თავის ბედს, მწამს, რომ მისი აბსოლიუტურ თვითმართველობის სტატუტი დარჩება იმპერიის ფარგლებში. მაგრამ იმაში ეჭვი არაა, რომ ჩვენ, როგორც მუშათა პარტიამ, მთელი ჩვენი გულით უნდა დავეხმაროთ მას.

რასაც არ აირჩევს ირლანდია, იგი აირჩევს მას თავისთვის, და არსებითი პირობა ამ თავისუფალ არჩევნებში უნდა იქნეს დაუყონებლივ, სავსებით და უეჭვო ერთი რამ: უნდა გამოყვანილ იქნენ ბრიტანეთის სამხედრო ძალები ირლანდიიდან. ჩვენი მდგომარეობა ირლანდიის, ინდოეთის, ეგვიპტის საკითხის გადაჭრაში მჭიდროთ დაკავშირებულია ჩვენ დამოკიდებულებაზე, რომლითაც გადაჯაჭვული ვართ ჩვენ საზღვარ-გარეთელ ამხანაგებთან. ჩვენ არ შეგვიძლია წმინდა ხელებით შევხვდეთ სხვა ქვეყანათა მუშათა მოძრაობას, თუ ჩვენ არ განვაცხადეთ ჩვენი ურყევი შეხედულება ბრიტანეთის იმპერიის ხალხთა უფლებების შესახებ. როდესაც ჩვენ მომავალში წავალთ კონფერენციაზე, ჩვენ უნდა მივიტანოთ იქ ჩვენი მუშების ცნობა, რომ ჩვენ მზათა ვართ ჩვენი მხრივ ჩვენი მდგომარეობის და ძალის შესაფერისათ ბრიტანეთის ფართო იმპერიაში ვალიაროთ ემანსიპაცია. ვართ თუ არა მზათ ვქნათ ეს? თუ ჩვენ მზათა ვართ, ჩვენ უნდა დავანახოთ ყველას ჩვენი გადაწყვეტილება ამ კონფერენციაზე და ერთსულოვანათ შევადგინოთ ჩვენი პოლიტიკა. ყველა ეს საკითხი გაირჩევა ინტერნაციონალის კონგრესზე დაწვრილებით. ინტერნაციონალის მომავალი კონგრესი კი ჟენევაში გაიხსნება ყველა იმ ორგანიზაციებისათვის, რომელნიც შედიოდენ მასაში ომის წინ. არ უნდა მოველოდეთ, რომ ყველა ქვეყანა ერთნაირათ ფიქრობს და აქვს ერთნაირი პროგრამა, მაგრამ ყველას შეუძლია ერთი მეორის წარსული გამოცდილებით ისარგებლოს.

ეხება რა შინაურ საქმეებს, ჰატჩენსონი ამბობს, რომ კაპიტალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა მუშათა მასის მხრივ ამ უკანასკნელ ხანაში თანდათან და მეტისმეტათ ძლიერდება, მაგრამ აღნიშნავს იმ ფაქტს, რომ მაღაროების ნაციონალიზაციის და მრეწველობის კონტროლის საკითხში მუშათა პარტიამ

ᲓᲦᲔᲡ

[illegible]

ᲓᲐᲛᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲔᲚᲘ ᲙᲠᲔᲑᲐ

27 ივლისის სხდომა.

თავმჯდომარეობს ალ. ლომთათიძე.

დეკრეტი ჯარში და გვარდიაში აგიტაციისათვის სასჯელის გადიდების შესახებ.

ზ. გურული. (სამხედრო კომისიის სახელით). [illegible] ხებ. ამ კანონში რვა სხვადასხვა დანაშაული არის ჩამოთვლილი, რომლითაც დამნაშავენი სიკვდილით ისჯებიან. ორი წელიწადია რაც ეს კანონი ტარდება ცხოვრებაში, მაგრამ არის ისეთი დანაშაული, რაც სისტემათ გადაიქცა და დაუსჯელი რჩება. ეს დანაშაული არის აგიტაციის წარმოება ჯარში და გვარდიაში, რომლითაც მოუწოდებენ არსებულ წყობილების დამხობისაკენ. მოქმედ კანონით სიკვდილით ისჯება დამნაშავე, რომელიც აჯანყებაში მიიღებს მონაწილეობას, ვინც კი აგიტაციას ეწევა და ხელს უწყობს ამ აჯანყებას, ის დაუსჯელი რჩება ან სულ მცირედ სასჯელს იღებს და ამას მიაქცია ყურადღება თავდაცვითი საბჭომ და შუამდგომლობა აღძრა ამ სასჯელის შემოღების შესახებ. იუსტიციის სამინისტრომ შეიმუშავა დეკრეტი, რომელიც მოწონებული არის, როგორც სამხედრო, აგრეთვე იურიდიულ კომისიის მიერ. ამ დეკრეტით, ვინც ჯარისკაცს, სახალხო გვარდიელს, სამხედრო სამსახურში მყოფ პირს, ნაწილს ან რაზმს, ან რესპუბლიკის შეიარაღებულ ძალას, მოუწოდებს სიტყვით ან წერილობით, საჯაროდ ან ფარულად, თავისი ან სხვისი ნაწერის, ფურცლის ან თხზულების გავრცელებით, საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის არსებულ წესწყობილების შესაცვლელად ან მის მთავრობის ჩამოსაგდებად, ან მხედრობაში აგიტაციას გასწევს ამ მიზნით, ან წააქეზებს, რომ კანონი ან მთავრობის კანონიერი განკარგულება არ აასრულოს, ის დაისჯება როგორც აჯანყებაში მონაწილეობისათვის, თანახმად საქართველოს პარლამენტის 1918 წლის ივლისის 5-ს კანონისა.

ი. ფირცხალაიშვილი. (იურიდ. კომ. სახ.) იურიდიულმა კომისიამ განიხილა ეს დეკრეტი და სავსებით იზიარებს სამხედრო კომისიის აზრს. ჩვენ ვცხოვრობთ განსაკუთრებულ პირობებში და საგანგებო ზომები არის საჭირო მათ წინააღმდეგ, ვინც მოინდომებს ჩვენი რესპუბლიკის დამხობას.

ივ. გობეჩია. არა ერთხელ გამოგვითქვამს ჩვენი აზრი, რომ წინააღმდეგი ვართ სიკვდილის დასჯის, ახლაც მთელი ჩვენის არსებით ვეწინააღმდეგებით ამ დეკრეტს, რომელიც მიზანს ვერ მიაღწევს. ესერები ტერორს მიმართავდენ ხოლმე იმიტომ, რომ სხვა საშუალება აღარ რჩებოდათ, ტერორს სააგიტაციო მნიშვნელობა ჰქონდა. სოციალ-დემოკრატიას კი აქვს საშუალება თავისი იდეები ავრცელოს. ხალხში სხვა გზით. რუსეთის ბიუროკრატიული მთავრობა არ მისულა მაგ ზომამდე, იქ აგიტაციისათვის სიკვდილით არ სჯიდენ.

რ. არსენიძე. (იუსტიციის მინისტრი) ამ საკითხზე პრინციპიალური დავის ატეხა შეიძლება არ ყოფილიყო, რადგანაც, როდესაც შემოვიღეთ 5 ივლისის კანონი ამაზე დიდი დავა იყო, თვით ცხოვრებამ გაამართლა ამ ინსტიტუტის შემოღების საჭიროება. რევოლიუციონურ შემოქმედების დროს ყოველივე სიტყვა ლამობს საქმეთ გადაიქცეს და დღევანდლამდე არ ყოფილა საქმე, რომელიც იარაღის არგუმენტზე არ ყოფილიყოს დამყარებული. წარმოდგენილ დეკრეტის მიზანი არის ზედმეტი სის-

[illegible] ხლის ღვრა თავიდან იქნას აცდენილი. რამდენიმე პირის დასჯა სჯობს სამოქალაქო ომს. ამ შემთხვევაში ჩვენ ვდგევართ რევოლიუციონურ ნიადაგზე და ვამბობთ, რომ რევოლიუციონურ ხანაში ყველა ბრძოლის საშუალებანი რევოლიუციონურ მთავრობის მიერ მიღებული მისაღებია, რომლითაც ხალხს ააცდენ ზედმეტ სისხლის ღვრას. ჩვენ არ გვიკვირს, როდესაც აქ გამოდიან იურისტები და გაიძახიან ეს დეკრეტი მიუღებელიაო. იმათ აქვთ დოქტრინა, რომ სიკვდილით დასჯა არ ასწორებს ადამიანს, არ სპობს ბოროტმოქმედებას. მაგრამ როდესაც აქ რევოლიუციაზე არის ლაპარაკი, როდესაც სამოქალაქო ომია მოსალოდნელი, ამ დროს ცხოვრების ნორმალურ პირობებში მომქმედ კანონებზე ლაპარაკი არ შეიძლება. მეორე კითხვა არის—ეს დეკრეტის მიზანშეწონილობა როდესაც ამის წინააღმდეგ გამოდიან ესერები, ეს მუდმივი ტერორისტები, რომელთაც ტერორი ბრძოლის ერთ საშუალებათ მიაჩნიათ, ეს მათი გამოსვლა ამ დეკრეტის წინააღმდეგ არა თუ პრინციპიალურად დაუსაბუთებელია, არამედ—იგი დიდი ულოღიკობაც არის. აქ გობეჩია იძახოდა,—როგორ შეიძლება სამიოდე დღეში დამნაშავე სიკვდილით დასაჯონ და ამით მოუსპონ საშუალება ნახოს თავისი დედმამაო და გამოეთხოვოს მათო. ამას ამბობს ის კაცი, რომლის ამხანაგებიც მოულოდნელათ ასალმებდნენ ხალხს წუთისოფელს. ამ ხალხს (ესერებს) აქვს ერთი მთავარი პრინციპი: ეს არის ყველა ბოროტმოქმედის დაცვა, ყველა მოწინააღმდეგეს გამოსარჩლება. დიახ, ეს ფაქტია,

შემდეგ ამისა ორატორი ეხება იმას თუ რა შედეგები შეიძლება მოყვეს აგიტაციას. სულ მცირეოდენი პირების მიერაც კი. საქმის გაკეთება ძნელია, გაფუჭება კი ადვილია. აქ ესერებს იმდენი შეუძლიანთ ილაპარაკონ, რომ დაამცირონ ხალხის თვალში დამფუძნებელი კრება, მაგრამ მათ კარგის მოტანა დამფუძნებელ კრებისათვის არ შეუძლიანთ. ცუდს ადვილად ეუისება ადამიანი. როდესაც ჯარში გასწევენ აგიტაციის, არ შეიძლება რომ ოცი ათას კაცში არ გამოჩნდეს მცირეოდენი ნაწილი, რომელიც აყვება ამ აგიტაციას. და განა მცირეოდენ ნაწილს, არ შეუძლიან დიდი ზიანი მოუტანოს ჯარს და დაშალოს იგი? წარმოიდგინეთ, რომ ეს აგიტაციით გაქლენთილი ხალხი ომში საპასუხისმგებლო ადგილას მოექცა და განა მცირეოდენ ნაწილს არ შეუძლიან ათასობით დაღუპოს ხალხი. ჯერ, თუ ჩაადენინებ ბოროტ მოქმედებას, და მერე დასჯი ეს საქმეს ვერ უშველის. შეიძლება თქვენ გეგონოთ, რომ თითქოს ამ კანონით შეურაცყოფას ვაყენებდეთ გვარდიას და ჯარს. სწორედ ჯარი და გვარდია თხოულობს გაგვანთავისუფლეთ ბოროტ ელემენტებისაგან, აგვაცდინეთ ზედმეტ სისხლის ღვრას, ამ კანონის ინსტანცია ჯარიდან გამომდინარეობს. აგიტაციას რომელსაც შედეგათ მოსდევს ანარქია, მსხვერპლად ეწირებიან ჩვენი საუკეთესო მოქალაქენი, მის ჩაქრობაზე დიდი ენერგია იხარჯება. და დღეს ისეთ პირობებში ვიმყოფებით, რომ ყოველ ასეთ აგიტაციას თან სდევს აქტიური გამოსვლა. გობეჩია გვირჩევს ნიკოლოზის კანონებით ვისარგებლოთო,—ჩვენ არ გვინდა ნიკოლოზის ბედი გავიზიაროთ. სჯობია სიკვდილით დასჯა შემოვიღოთ და ზოგიერთ რომანტიულ ალმაფრენას თავი მივანებოთ და ამით თავიდან ავიცდინოთ სამოქალაქო ომი. გობეჩიამ სთქვა: მაგალითად მოუწოდა მოქალაქემ, რომელიმე დუქნის პატრონს „ვივესკებზე" წარწერის შეცვლის შესახებ არსებულ დადგენილებას ნუ აასრულებო და ნუ თუ ამის გამო მოქალაქე ამ კანონით უნდა დაისაჯოსო. წაკითხულს გაგება უნდა არავითარი ამის მსგავსი არ არის. ეს დეკრეტი შეეხება ჯარში და გვარდიაში გაწეულ აგიტაციას, რომელსაც მიზნათ ექნება დასახული დემოკრატიული რესპუბლიკის წესწყობილების შეცვლა და მთავრობის ჩამოგდება. აი ამისათვის ისჯება. მთავრობის დამხობა ნიშნავს ახალ გადატრიალებას (ადგილიდან: არჩევნებით) არჩევნებით ეს გადატრიალება კი არ გახლავთ, ეს არის გადაჩენება: ერთი პირის ნაცვლად მეორეს არჩევა. ეს უნდა იცოდეთ, ესერებო. თუ თქვენ მოუწოდებთ ჯარს დაამხონ მთავრობა, ცხადია, მომხრე ხართ, რომ რესპუბლიკა დაინგრეს. ეს კანონი არ ესიამოვნებათ იმ წრეებს, რომლებიც ყოველთვის იცავენ მოღალატეებს, აქაც შეეცდებიან პრინციპიალური დასაბუთება გამონახონ ამ კანონის წინააღმდეგ. ეს არის კანონი, რომელიც გამოდის თვით ხალხის წიაღიდან (შენგელაია ადგილიდან: მოახდინეთ რეფერენდუმი) ამის შესახებ რეფერენდუმს მოვახდენთ მაშინ, როცა არჩევნები იქნება, და მაშინ გავიგებთ, რომ ხალხი შენგელაიების აგიტაციას არ იწონებს. თუ ვისმეს ჰგონია, რომ ეს დეკრეტი გვინდა მუდმივათ, შეცდომაა: არც მთავრობა და არც პოლიტიკური ჯგუფები ამას მუდმივ ხასიათს არ აძლევენ. უდიდესი შეცდომა იქნებოდა მთავრობის მხრივ, რომ მას წინასწარ არ მიეღო ზომები, რათა თავიდან აცდენილ ყოფილიყო

[illegible]

ᲡᲐᲓᲦᲔᲘᲡᲝ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ

V.

მომავალ საერთაშორისო სოციალისტურ კონგრესის გამო.

საერთაშორისო მუშათა კლასის ცხოვრებაში სრულიად ახალი ხანა იწყება ხანგრძლივ მსოფლიო ტრაგედიის შემდეგ.

31 ივლისს ჟენევაში [illegible] ხდებიან საერთაშორისო [illegible] ევროპა-ამერიკის უძ[illegible] ზაციების წარმომადგ[illegible] დროს, როდესაც მსო[illegible] ქვეყანა განადგურებუ[illegible] ძალები მოსპობილია, [illegible] ათა შორის მდგომ[illegible] ბულია.

31 ივლისს მომავალ ქვეყნის წარმომადგენლები რვა წლის [illegible] წელში ერთად შეიყრებიან დარღვეულ მთლიანობის აღსადგენათ, მსოფლიო მოძრაობის გასაერთიანებლათ.

რვა წლის წინეთ, ბალკანეთის საშინელ ომიანობის დროს, ბაზელის ინტერნაციონალურ კონგრესის ისტორიულ მანიფესტის მიღების შემდეგ, სხვადასხვა ქვეყნის სოციალისტები ერთი-მეორეს გამოეთხოვენ იმ იმედით, რომ ისინი მალე შეხვდებოდნენ საერთაშორისო ოჯახში ერთმანეთს საერთო საქმისთვის. „საფრანგეთის პროლეტარიატი მოელის მშვიდობიანობას, განსაცდელის თავიდან აშორებას, ხალხთა შორის სისხლის ღვრის შეწყვეტას; მიისწრაფვის მუშათა მოძრაობის გამარჯვებისაკენ და ეხლა თქვენ იცით, თქვენ, ავსტრიის სოციალ-დემოკრატიას გმართებს დიდი მუშაობა, რომ ფრანც-იოსების სამხედრო პარტიის საშინელი გადაწყვეტილება შეაჩეროთ და საფრთხე, რომელიც ბალკანეთში ისახება, ააშოროთ ევროპის ხალხსო".

ამ სიტყვებით გამოეთხოვა ვ. ადლერს საფრანგეთის სოციალ-დემოკრატიის ბელადი და მთელი ინტერნაციონალის სიამაყე ჟან ჟორესი. „ევროპის გულში მზადდება მსოფლიო ომის საშინელი ნივთიერებანი, ჰაერი იცვლება, მსოფლიო პროლეტარიატის წინაშე დიდი პრობლემა სდგება გადასაწყვეტათ; თუ როგორ უნდა აიცილოს თავიდან მსოფლიო სისხლის ღვრა და იმპერიალისტთა მიზნები. თუ ომი დაიწყო, საერთაშორისო მუშათა ორგანიზაციებმა, რომელთა წარმომადგენლები თქვენა ხართ, ძვირფასო სტუმრებო, არ უნდა დაჰკარგოთ საერთაშორისო ინიციატივა, კავშირი და სწრაფად თუ გინდ აქ, უნდა შედგეს ინტერნაციონალური კონგრესი მსოფლიო კრიზისის დაჩქარებით მოსასპობად, ვინაიდან ხალხი მშრომელი თქვენგან ელის წინამძღოლობას".

ასეთი იყო გამოსათხოვარი სიტყვა ბლოხნერის, ბაზელის სოციალისტურ ორგანიზაციის თავმჯდომარისა, ემილ ვანდერველდეს მგძნობიარე და უკანასკნელ სიტყვის შემდეგ წარმოთქმული*)

მაზელის ინტ. კონგრესი თავისი მანიფესტით საერთაშორისო პროლეტარიატს მოუწოდებდა საბრძოლველად იმპერიალისტურ ომების თავიდან აშორებისათვის.

მაზელის კონგრესის მეცხრამეტე თვეზე მსოფლიო ომიც დაიწყო.

საერთაშორისო მოძრაობა სოციალისტური ორგანიზაციებისა ქვეყნის უბედურებას მოუმზადებლათ შეხვდენ. თვით საფრანგეთის გენია, სოციალისტურ კონგრესებზე უკიდურესი ანტიმილიტარისტი ჟორესი ნაციონალისტების აგენტმა რაულ ვილენმა მოჰკლა.

პარლამენტში, სოციალისტურ ორგანიზაციებში დიდი რყევა და პოზიციების შეცვლა მოხდა, გარდა ფრაქციების მცირედი ნაწილებისა, სოც. დემოკრ. დეპუტატებმა „თავდაცვის" ირგვლივ შეთანხმდენ.

საერთაშორისო ოჯახი დაიშალა, საერთაშორისო სოციალისტური მოძრაობა ტყვეთ ჩავარდა იმპერიალიზმის ხელში და დაირღვა მსოფლიო ოჯახის კავშირი, მუშათა კლასის მთლიანობა.

დიდი გადატრიალება მოხდა სოციალისტურ აზროვნებაში, ტაქტიკაში. ფსიხოლოგიაში.

„ყველაფერი ომისათვის, ყველაფერი გამარჯვებისათვის", — იმპერიალისტთა ეს ლოზუნგი მისაღები გახდა სოციალისტებისთვის.

ომი თავისი საშინელებით მოევლინა კაცობრიობას; ომმა საერთაშორისო დემოკრატიაც გაანადგურა პოლიტიკურათ, იდეურათ, ფიზიკურათ... ომის პირველი ხანა განსაკუთრებით პირველი და უდიდესი მსოფლიოს კრიზისი იყო სოციალისტურ მოძრაობისა და აგრეთვე და არა ჩვეულებრივი ტრაღედია მთელი ხალხისა, იმპერიალისტურ ქვეყანამ თავისი მსოფლიოს ზრახვებით წალეკა ქვეყნის მყუდროება, ქვეყნის სიმდიდრე; დაშალა დროებით მუშათა კლასის საერთაშორისო სოლიდარობა.

შოვინისტურ მიმდინარეობამ იდღესასწაულა მსოფლიოს ხალხის დასერილ სხეულზე ხუთი წლის განმავლობაში გიოტეს ენით, რომ ვსთქვათ „Замерз вес Мiръ".

საერთაშორისო პროლეტარიატის შეგნებულ ნაწილმა ომის დროს გაიარა შესაფერი გზა, შესაფერი მოძრაობა საშინელი ტკივილებით და მისი მოძრაობა სრულიად წაიშალა. მართალია დროგამოშვებით გამოჩნდებოდა თვისი დეპუტატების სახით, კრებებით, რეზოლიუციებით ცხოვრების პოლიტიკურ სცენაზე და ამის იქით არ მიდიოდა მათი მოძრაობა.

კაპიტალისტურ იმპერიალიზმის ტალღები უფრო ძლიერი აღმოჩნდა სოციალისტურ მოძრაობაზე. კაპ.-იმპერიალიზმმა თავის გამაცვიფრებელ აპარატებით აამოძრავა კაცობრიობის ველური ქვეყნები და შორეული ურდოები ევროპის რუკაზე გამოჩნდენ.

სისხლის მორევში ჩაიხრჩო დემოკრატიის კეთილი სურვილები, პროლეტარიატის მისწრაფებანი და შეჩერდა პროგრესის, [illegible]ლიზაციის მსვლელობა.

სოციალისტურ მოძრაობის კრიზისი, საერთაშორისო მშვიდობიანობის დამარცხების მოვლენები, ცხადია ზერელეთ, მეტაფიზიკური ანალიზით არ შეიძლება ავხსნათ, არამედ მსოფლიო ტრაღედიის ძირითადი მიზეზები, თვით მსოფლიოს ობიექტიურ ისტორიულ პირობებში იყო დამარხული.

მეტოდოლოგიური შეცდომა სოციალისტურ აზროვნებაში ომის მიმდინარეობის ხანაში, სწორედ იმაში მდგომარეობდა, რომ საზომათ აღებული იყო, არა სწორი გაგება და ახსნა მსოფლიო ომის მიზეზებისა, არამედ ომში მონაწილე მსოფლიო გაყოფილი იყო ორ მხარეთპროგრესიულად და რეაქციონურათ; თავდამცველათ და თავდამსხმელათ. მიუხედავათ საერთაშორისო კონგრესების დადგენილებისა, ინტერნაციონალის სექციები, გარდა საფრანგეთის სინდიკალისტებისა, თავის სახელმწიფოსთან უფრო იყვნენ შეკავშირებულნი, ვიდრე საერთაშორისო მუშათა მოძრაობასთან. თითქმის ყველა სექცია თავდაცვა-თავდასხმის თეორიას იზიარებდა. მთელი ბრძოლა, ენერგია სოციალისტებისა აღნიშნულ დებულებათა დაცვა-უარისყოფაში დაიხარჯა და მართალს ამბობდა მარტოვი, „რომ სოციალისტებმა ამ „ტუპიკს" თავი დააღწიონ, საჭიროა იმპერიალისტების დაცვას თავი დაანებონ და პროლეტარიატის გასაერთიანებლათ ბრძოლა დაიწყონო".

მსოფლიო ომმა კი გაიარა თავისი საზღვრები, მან უმაღლესათ გაანვითარა თავისი მანგრეველი მოვლენები. ომი თავდება და ქვეყანა გაპარტახებული რჩება. მსოფლიო ომიდან საერთოდ მსოფლიო დემოკრატია ყველა ქვეყნებისა დამარცხებული გამოდის და დღეს თავს იყრის დაშლილი ძალები, ილვიძებს საერთაშორისო დემოკრატიის მოძრაობა და თავისუფლების სავანე ჟენევა ხდება ცენტრი მსოფლიო ხალხთა ყურადღებისა.

ჟენევის საერთაშორისო კონგრესი იმ დროს ხდება, როდესაც მსოფლიო ომი აღარ სწარმოებს, მხოლოდ ზავი არ არის და მშვიდობიანობა მიღწეული არ არის.

გამარჯვებულმა იმპერიალიზმმა დასკვნა გაუკეთა სამხედრო გამარჯვებას, მაგრამ ჯერ მსოფლიო პრობლემები ვერ გადასჭრა და მთელი კაცობრიობა გამოსავალს ეძებს.

„ომის დაწყება ადვილია, ამის სიმპტომები არსებობენ მსოფლიოში, იგი აუცილებელია და მოდის.

დაიწყება, თუ ხელი არ შეუშალა საერთაშორისო პროლეტარიატმა და თუ დაიწყო, საბედისწერო იქნება როგორც ომი, ომზე გაცილებით მშვიდობიანობის მიღწევა"-ო.

ომი გათავდა და მშვიდობიანობას ვერ მივაღწიეთ. ომის დასასრული გახდა დასაწყისი რევოლიუციებისა, სამოქალაქო ომებისა, ნაციონალური მოძრაობათა ახალი ეპოქისა.

გამარჯვებულმა იმპერიალიზმმა გაიმარჯვა, მხოლოდ ის უძლური აღმოჩნდა ქვეყნის მოწესრიგებაში და ამისი მიზეზი(*) მარხია თვით იმპერიალიზმის წინააღმდეგობით სავსე არსებაში.

ერთად ერთი გამოსავალი გზა არის საერთაშორისო დემოკრატია, საერთაშორისო ხალხის კავშირი ინტერნაციონალურ ოჯახში.

მეორე წელია, მას შემდეგ, რაც ანტანტის მმართველი კლასები ზავს ჰკრავენ, მხოლოდ ჯერ-ჯერობით დასასრული არ უჩანს მათ ზავს; ამავე დროს თანდათან რთულდება საერთაშორისო პირობები.

იმპერიალიზმმა დაჰქანცა კაცობრიობა, მიიყვანა უფსკრულამდე და გამოსავალი ვერ მონახა.

საერთაშორისო პროლეტარიატი ბურჟუაზიულ იმპერიალიზმიდან მშვიდობიანობას, სამართლიანობას არას დროს არ მოელოდა და მსოფლიო საკითხების გადაჭრას ფიქრობდა მხოლოდ დემოკრატიის საშუალებით.

გადაიქცევა თუ არა ჟენევა მსოფლიო დემოკრატიის ხელმძღვანელათ? შესძლებს თუ არა გადამწყვეტი როლი ითამაშოს თანამედროვე მსოფლიოს საკითხების გადაწყვეტაში?..

ასეთი ფიქრი უტრიალებს დღეს ყველას და მოუთმენლათ მოელიან ჟენევის მოძრაობის. ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასი, რომელიც თავს იყრის სოც.-დემ. პარტიაში, მიისწრაფოდა საერთაშორისო გაერთიანებისაკენ, პროლეტარიატის მოძრაობისაკენ, იღებდა აქტიურ მონაწილეობას საუკეთესო მომავლისათვის ბრძოლაში და დღესაც იბრძვის, რომ დამკვიდრდეს ხალხთა შორის წონასწორობა, მშვიდობიანობა და უფლება-სამართალი.

თუ წარსულში ჩვენ ვჩანდით რუსეთის სახით კონგრესებზე, მომავალ ჟენევის ყრილობაზე საქართველოს სოციალისტური დემოკრატია მონაწილეობას მიიღებს, როგორც სრულ უფლებიანი წევრი საერთაშორისო ოჯახისა.

თანამედროვე მძიმე და დაბურულ ხანაში ერთად ერთი იმედია ჟენევის ყრილობა და მან უმთავრესად უნდა განახორციელოს 1896 წლის ლონდონის სოციალისტურ კონგრესის დადგენილება; ხალხთა ურთიერთის მოსპობა და ქვეყნათ მშვიდობიანობის ჩამოგდება.

ყველა ეს საკითხები, რომლებიც ჟენევის კონგრესს წინ უდგას, შეუძლებელია ისე გადაიჭრას, თუ მთავარი საკითხი არ იქნა გადაჭრილი.

თანამედროვე მსოფლიო დემოკრატიის ყურადღება ზავისაკენ არის და თუ ზავის შესახებ კვლავ გავრცელდა გამოურკვევლობა, კვლავ მდგომარეობა ასეთი დარჩა, თუ ამ უდიდეს გადამწყვეტ მომენტში ქვეყნებ შესაფერი [illegible] ვერ დასტოვა, მაშინ ცხადია კრიზისი გახანგრძლივდება და ინტერნაციონალის მოღვაწეობა არ იქნება.

მუშათა მოძრაობა მსოფლიო კრიზისთან ერთად კრიზისს განიცდის და თუ ყრილობამ სწორი ხაზი გამონახა, მეორე ინტერნაციონალის მისიაში [illegible], [illegible] სოციალურ-პოლიტიკური მოძრაობა თუ სინდიკალისტური გაერთიანება, [illegible] საერთო და სრულებით დამოუკიდებელი იმპერიალისტური მთავრობიდან, ცხადია მუშათა მოძრაობა გამოსავალს იპოვის.

ინტერნაციონალი გამთლიანდება, მსოფლიო მოძრაობა წინ წაიწევს და ჟენევა დასაწყისი იქნება მსოფლიო მუშათა მოძრაობისა და დასასრული საერთაშორისო ინტერნაციონალურ კრიზისისა.

მსოფლიო პროლეტარიატის ცხოვრებაში [illegible] სრულიად ახალი ხანა დაიწყება.

ჩვენი ქვეყნის მუშათა მოძრაობა სწორედ აქეთკენ მიდიოდა, ემზადებოდა, საერთაშორისო მუშების მოძრაობას მოელოდა და იცოდა, რომ მსოფლიო ომს არ შეეძლო შეეჩერებინა ისტორიული მსვლელობა და ახალი მომავალი სოციალისტურ მოძრაობის ეპოქისა.

ამ ხანას შესხვდება ჩვენი შეგნებული მუშები. მოველით ჟენევის სიტყვას.

ანანია.

*) ცნობები ამოღებულია მარტინოვის და დანის წერილებიდან. 1912—13 წ.წ „Наша Зарiя", „Сов. Мiръ".

*) ქ. კაუცკის წერილი „Балк. война", 1912 წელი, „Наша заря" № 19—12.

ᲓᲔᲞᲔᲨᲔᲑᲘ

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

28 ივლისი.

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲣᲚᲘ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

სასურსათო საქმეები.

სასურსათო მინისტრი გერმესი მზად არის დართოს ხორცით თავისუფალი ვაჭრობის ნება ამ შემოდგომიდან, [illegible] პურით უზრუნველყოფილი იქნებიან მომავალ წლამდის. კარტოფილის კარგი მოსავლის მოლოდინში [illegible]

განიარაღების კანონი.

გერმანიის კაბინეტმა მოიწონა სპაში შემუშავებული [illegible] განიარაღების კანონი.

წესრიგი საარის ოლქში.

საარის ოლქში წესრიგის დაცვა ევალება საფრანგეთის საგანგებო ჟანდარმერიას.

სპას კონფერენციის გამო.

გერმანიის კანცლერმა და საგარეო საქმეთა მინისტრმა მოხსენება გაუკეთეს რეიხსტაგს სპას კონფერენციის შესახებ. [illegible]

ᲤᲠᲐᲜᲒᲣᲚᲘ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

[illegible]

პოლონეთში.

ვარშავიდან იუწყებიან: [illegible]

უნგრეთი და საფრანგეთი.

[illegible]

საზავო ხელშეკრულება ოსმალეთთან.

ფრანგული პრესა იუწყება: ოსმალეთთან საზავო ხელშეკრულებას ხელს მოაწერენ [illegible]

ბირჟის კურსი.

ლონდონი—49,33, ნიუ-იორკი—12,96. ბელგია—106¼, იტალია—70¼, პრაღა, 26¼, რუმინეთი—33½, შვეიცარია—224.

ფ ა ს ე ბ ი

მარსელი. ივლ. 25. ბრინჯი—170, მუხუდო—95, კარტოფილის ფქვილი—125. ჰავრი, ივლ. 25. ივლისის ბამბა—700, აგვისტოსი—680, სექტემბრისი—674. ლონდ. სპილენძი აგვისტოში—225, იტალიის 234, [illegible]—2000. [illegible]—210, ჩინეთის—260, კანტონის—185.

პოლონეთის ფრონტზე.

მოსკოვის რადიო პოლონეთის მთავრობას აუწყებს, რომ საბჭოთა მთავრობა თანხმაა დროებითი ზავის შეკვრისა. ვარშავაში მიღებული რადიო იუწყება: საბჭოთა სარდლობის ბრძანებით წითელი ჯარი უკან იხევს.

მუსტაფა ქემალ-ფაშას ჯარი.

გაზ. „ტაიმ"-ის ლონდონის კორესპონდენტის ცნობით მუსტაფა-ქემალს აღარ შეუძლია თავისი ჯარი მორჩილებაში იყოლიოს. [illegible] ანტი-ქემალისტური მთავრობა გამოცხადდა: [illegible] 2000 პარტიზანი და [illegible] ნაციონალისტთა სარდალი დააპატიმრა. მუსტაფა ქემალმა ბრძანება გასცა [illegible], მაგრამ მისი ძალები სულ დაშლილია და [illegible], რომ მან ეს შესძლოს.

თათბირი საბჭოთა რუსეთის წინადადების გამო.

[illegible]

დროებითი ზავისათვის.

რუსეთის სარდლობა პოლონეთის პარლამენტიორებისა და ბოლშევიკების სარდლობის შეხვედრის დღეთ ივლისის 30-ს ნიშნავს.

ᲑᲝᲚᲨᲔᲕᲘᲙᲔᲑᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

სამხედრო ცნობა. 27 ივლ. გროდნოს სამხრეთ-დასავლეთით ჩვენმა ჯარებმა [illegible]

სასურსათო მდგომარეობა.

[illegible]

ხოლმოგორის მონასტერში.

ხოლმოგორის მონასტრის გაჩხრეკის დროს აღმოჩნდა: მიწაში ჩაფლული ოქროს და ვერცხლის 200 ნივთი. [illegible] 3,000 არშინი ფართალი.

ᲡᲐᲥ. ᲓᲔᲞ. ᲡᲐᲐᲒᲔᲜᲢᲝᲡ ᲡᲐᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲝ ᲒᲐᲜᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲐ

28 ივლისი.

ლონდონი. [illegible]

პარიზი. [illegible]

ვენა. [illegible]

[illegible]

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

[illegible]

ᲛᲨᲝᲑᲚᲘᲣᲠ ᲪᲘᲡ ᲥᲕᲔᲨ

ძღვნად **ისიდორე რამიშვილს**

მშობლიურ ცის ქვეშ რწმენისა და იმედის ცეცხლით
დაჩირაღდნობენ სულ ნათელი ვეტერანები;
ლამაზ ჭაღარას ასხივოსნებს სიბრძნისა ვერცხლით
გზა, მედგარ ბრძოლის უტეხ ნებით გამონარები!..

ისე ციმციმებს მათ მხნე სულში ერის დიდება,
ისე უბრწყინავსთ უკვდავების სხივით თვალები,
რომ მათ ძახილზე მებრძოლთ ცეცხლი წაეკიდება
და აიშლება უძლეველი მაშვრალთ ძალები!

სანამ მღელვარებს ძველ მებრძოლთა სულის ზღვაობა
და რწმენა ბრძოლის ქარიშხალში გამონაზარდი,—
მშობლიურ დროშას ძირს არ დახრის ახალთაობა
და არ შესწყდება თეთრი რაშის ცაში ნავარდი!

ხოლო როდესაც უკვდავებით განდიდებული
თვის მოწოდებას აღასრულებს გმირი დიადი,—
დაფნის გვირგვინებს დასწნავს ერი გამარჯვებული,
სამარადისო ძეგლს დაუდგამს მას განთიადი!

უცხო სხივებად გაიშალა მათი ოცნება
და ვარსკვლავივით აელვარდა მშობლიურ ცაზე!
მათი სახელი ნაზის გრძნობით დაიკოცნება,
და ვით კანდელი იციმციმებს ცხოვრების გზაზე!

ობოლი მუშა.

წალვერი, 23 ივლისი.

დრო კოალაციაში, რომლის წევრი საბჭოთა რუსეთთან საომარ განწყობილებაში იმყოფება, რის გამოც ინგლისის ვალდებულება საომარ საქმეების შეწყვეტის შესახებ საგრძნობლათ ჰკარგავს თავის მნიშვნელობას, რადგან ეს ვალდებულება ქარწყლდება საბჭოთა რუსეთზე ინგლისის მოკავშირეთა თავდასხმის შესაძლებლობის გამო. ამიტომ, სჩანს, ამ საკითხის საბოლოოთ მოწესრიგება შესაძლებელია ფორმალურ ზავის შეკვრის შესახებ მოლაპარაკების დროს.

ოსმალო კომუნისტთა პარტიის ყრილობა

ბაქო, 27 ივლისი. 1 სექტემბერს ბაქოში შესდგება ოსმალეთის კომუნისტური პარტიის ყრილობა. დღის წესრიგში დასმულია მთელი რიგი პირველ ხარისხოვან საკითხებისა.

სამხედრო ცნობა, 26 ივლისი.

მოსკოვი. 27 ივლისი (რადიო). გროდნოს სამხრეთ-დასავლეთით მკაცრი ბრძოლების შემდეგ ავიღეთ დაბა ნოვოტვორცი. 24 ივლის ავიღეთ ქ. ვოლკოვსკი. ქ. ბროდთან დავამარცხეთ პოლონელთა მე-18 ქვეითი დივიზია, წამოვიყვანეთ 1000 ტყვე, ხელთ ვიგდეთ 19 ზარბაზანი, 43 ტყვიისმფრქვეველი და სხვა დიდ-ძალი დავლა.

ჩვენ ავიღეთ ქ. ქ. რაძულოვი და ბროდი.

ტარნოპოლისაკენ მკაცრი ბრძოლების შემდეგ ვოლოჩისკი ავიღეთ, ტყვეები წამოვიყვანეთ და ხელთ ვიგდეთ 16 ტყვიისმფრქვეველი.

ბუჩაჩისკენ ავსირიის გუსიატინიდან მოწინააღმდეგე განვდევნეთ და რამოდენიმე სოფელი ავიღეთ დ. ოჟოვოცის დასავლეთით, 200 ტყვე წამოვიყვანეთ და ხელთ ვიგდეთ 12 ტყვიისმფრქვეველი.

ᲛᲘᲬᲐᲓ-ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲨᲘ

სამელიორაციო კრედიტი. მიწადმოქმედების სამინისტრომ შეიმუშავა განმარტებითი წერილი, რომელიც შეეხება „მელიორაციისათვის საჭირო კრედიტის დებულებას“. ამ წერილში ნათქვამია: „წარმოებით ჯერ კიდევ ღარიბ ხალხის კეთილდღეობის საფუძველს წარმოადგენს უმთავრესად სასოფლო მეურნეობა. საქართველოს მეურნეობის საქმე თუ რაციონალურად იქნა დაყენებული, მაშინ საქართველოს ეყოფა მისი მოსავალი და იგი უცხო ბაზრიდან დამოუკიდებელი შეიქნებაო. სასოფლო მეურნეობის განვითარება, სხვათა შორის, დამოკიდებულია კაპიტალზე. ამიტომ მთავრობამ სესხის სახით დახმარება უნდა გაუწიოს სასოფლო მეურნეობის გაუმჯობესების საქმეს. ამ გაუმჯობესებათა შორის პირველი ადგილი უჭირავს მორწყვისა და ჭაობთა ამოშრობის საქმეს“. ამიტომ საჭიროა სამელიორაციო კრედიტი 150 მილიონი მანეთისა. სესხი მიეცემა სამაზრო ერობებს, თემებს და სადაც თემები არ არის, იქ სასოფლო საზოგადოებებს, ქალაქის თვითმართველობებს, საწყლო ამხანაგობათ, კოოპერატიულ და კერძო იურიდიულ და ფიზიკურ პირთ. დებულების პროექტს განმარტების წერილითურთ განსახილველად მთავრობას წარუდგენენ. (სდს).

ᲐᲓᲔᲚᲮᲐᲜᲝᲕᲘᲡ ᲡᲐᲐᲥᲪᲘᲝᲜᲔᲠᲝ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲐ

ეს საზოგადოება არსებობს 1875 წლიდან. თავისი ფაბრიკა-ქარხნებით და ელექტრონის სადგურით წარმოედგენს ყველაზე უდიდეს საქარხნო-ფაბრიკულ, ევროპიულად მოწყობილ წარმოებას მთელს კავკასიაში.

მშვიდობიან დროს მისი ნაწარმოებით სავსე იყო ადგილობრივი ბაზარი დ დიდი გასავალი ჰქონდა სხვაგანაც (რუსეთის ცენტრალურ ქალაქებში ჰქონდა განყოფილებები) უმთავრესათ მის ნაწარმოებს შეადგენდა ტყავი, ქეჩა, მექანიკური სამხედრო და სახალხო, საიმედოდ მაგარი ფეხსაცმელი, ნაბადი, თიფთიკი, ყოველნაირი სამგზავრო, ცხენის მოსართავი და სხვა მრავალი საგნები, რომლებსაც თავის საუკეთესო ღირსებით მრავალჯერ დაუჯილდოვებია ფირმა რუსეთისა და კავკასიის ნაწარმოებთა დიდ გამოფენებზე.

რუსეთ-იაპონიის ომის დროიდან ფირმასთან დაარსდა სამხედრო-სარკინისგზო დ სხვა დაწესებულებათა ტანთსაცმელების სამკერვალო განყოფილება, რომელიც თამამად ასდიოდა მთელი კავკასიის ქვეითი და ცხენოსანი ჯარის ჩაცმა-დახურვას და ცხენებისა და სამხედრო სამკაულის დამზადებას. წარმოება იმდენათაა განვითარებული, რომ მასალის უბრალო ნამცეციც არ იკარგება და იქიდანაც ღირებულების შექმნა შეიძლება.

1917 წლამდის წარმოება ოდნავათაც არ შეფერხებულა და დღითი-დღე იზრდებოდა. უნდა გახსნილიყო ერთი დიდი მაუდის საქსოვი ფაბრიკაც, ამისთვის ყველა მაშინები თითქმის მოტანილი იყო საზღვარ გარეთიდან და სპეციალური შენობაც ააშენეს. მოუთმენლად ველოდით ამ სასიხარულო საქმის დაწყებას, მაგრამ ამაოდ. 1917 წლიდან მდგომარეობა გამოიცვალა. თავისებური იმედების გაცრუებამ და რუსეთის ბოლშევიკურმა ანარქიამ აიძულა მწარმოებლები ჩუმი და მოხერხებული საქმის ლიკვიდაციისათვის მიეყოთ ხელი. ათასეული მუშების რიცხვი დღითი დღე მცირდებოდა. გაჰყიდეს და გააქრეს ის მაუდის საქსოვი მანქანები, რომლების ამოძრავებასაც ასე აღტაცებით ველოდით.

1918 წელს წარმოებას კიდევ ჰქონდა სიცოცხლის ნიშან-წყალი, მაგრამ მაშინდელი „პანიკით“ ყარგათ ისარგებლეს თფილისის სავაჭრო ბანკის ბატონებმა და ეს ფირმა ღირებულებასთან შედარებით მუქთად ჩაიგდეს ხელში. ამ საზოგადოების მუშათა პროფ. კავშირი, რომელიც საგონებელში იყო ჩავარდნილი ამ ვეებერთელა წარმოების ასეთი უკან დახევით, ახალ მწარმოებელთაგან მაინც მოელოდა წარმოების აღორძინებას, ვინაიდან რესპუბლიკის მიერ მრავალი სერიოზული მომენტების დაძლევისა და დამოუკიდებელი არსებობის განმტკიცების შემდეგ წარმოებას ბევრი არარაფერი გადაეღობებოდა წინ. მაგრამ, სამწუხაროდ, ახალი მწარმოებლები იმდენად აღმოჩნდნენ ქარხნული წარმოების მცოდნე და დაინტერესებული ამის გაფართოებაში, რამდენადაც ეს მათთვის იყო ხელსაყრელი. მკვდარცოცხალ წარმოებას ზედ დაემატა სპეკულიაცია, საბოტაჟი და დაუკარგა მას წარმოების ღირსება და ხასიათი. პროფ. კავშირის შეკითხვაზე,—თუ რად გაურბიან ისინი ნარიადებს, გვიპასუხებდნენ: მთავრობამ მატყლის მონოპოლია გამოაცხადა და ნება არა გვაქვს მატყლის შეყიდვისა ან და: მთავრობას იტალიიდან მოაქვს ჯარის ტანსაცმელი და ჩვენ რაზედ უნდა ვამუშაოთ მუშებიო.

როდესაც ამაზე ჩვენ აუარებელ საბუთს მოვიტანთ სამინისტროდან, რომ მთავრობა არა თუ ხელს უშლის, არამედ ეხმარება კიდეც ძალიან, ისინი მაშინ სხვა მიზეზებს ეძებენ და სხვა.

მიუხედავათ სამხედრო სამინისტროს დიდი „ნარიადებისა“ და საქმის გაფართოების მრავალი საშუალებებისა, ესენი არა თუ უმატებენ მუშებს, არამედ— მუდმივ მუშაობას ემუქრებიან და ლამობენ შემოიღონ დროებით უფლება-შეკვეცილი მუშაობა. იმ დროს, როდესაც გვარდია და ჯარი დიდათ საჭიროებს ტანთსაცმელს, აქაური უზარმაზარი სამკერვალო განყოფილების მაშინები დაშლილი აწყვია ყუთებში.

როდესაც ჩვენი ჯარი და გვარდია ფრონტზე ფეხებს იმტვრევს თხელ წუღებში და ხშირათ ასეთსაც არიან მოკლებულნი, ამ დროს აქ სქელი „პადოშით“ სპეკულიანტები ივსებენ ჯიბეებს. როდესაც ზამთარი ახლოსაა და ჩვენი ხალხი ძალიან საჭიროებს თბილ ტანსაცმელს და ამის დამზადების საშუალებები კი აქ არის,—„მწარმოებლები“ ამისთვის ღებულობენ რაიმე ზომებს თუ არა? ვუპასუხებ, რომ არა. მაშ სად არის აქ ან მწარმოებელი, ან წარმოება? არსად. და ასეთი დიდი, თავმოყრილი წარმოების ამ ზომამდე მიყვანა, დისუსტება და დაქუცმაცება არის ღალატი სახელმწიფოსა და მუშებისა და ამ საზოგადოების მუშათა პროფესიონალურ კავშირმა ორი წლის წინად მიაქცია ყურადღება, რომ ქარხნის ამ მდგომარეობაში დ ტოვება უდრის ერთგვარ საფრთხეს.

თუმცა დიდხანს დააგვიანდა მაგრამ ბოლოს ამ „წარმოების“ საქმე სამხედრო სამინისტროსთვისაც თვალსაჩინო გახდა და მიიღო შესაფერი ზომები.

მთავრობის დადგენილებით ადელხანოვის და ამხ. ქარხნები ყველა მისი განყოფილებებით, ინვენტარით, მექანიკური მოწყობილებით, დამზადებული საქონლით და მასალებით უნდა დაუყოვნებლივ აღებულ იქნას სამხედრო უწყების კონტროლის ქვეშ.

ამისთვის სამხედრო სამინისტროს სამხეო განყოფილება მიმართავს ადგილობრივ პროფესიონალურ კავშირს, რათა შესაფერი დახმარება ამოუჩინოს ტყავეულობის განყოფილების გამგე და სამხედრო სამინისტროს რწმუნებულს, რომელსაც დავალებული აქვს მთავრობის დადგენილების სისრულეში მოყვანა.

პროფესიონალური კავშირი ერთსულოვანი სიხარულით ეგებება მთავრობის ასეთ ნაბიჯს და უსურვებს სამხედრო სამინისტროს ამ გზით ნაყოფიერ მუშაობას და წარმოებისა და მის მუშების ინტერესების სათანადო სიმაღლეზე აყვანას.

ამ ჟამად ტყავეულობის განყოფილების თხოვნით, აღნიშნულ საზოგადოების ქონებას, მთავრობის დადგენილების ცხოვრებაში გატარებამდე, დარაჯად უდგას პროფესიონალური კავშირის საიმედო ამხანაგები.

კავშირის მდივანი **დ. ბუაჩიძე.**

ᲬᲘᲗᲔᲚᲘ ᲯᲕᲠᲘᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲔᲑᲘ ᲤᲠᲝᲜᲢᲖᲔ

წითელი ჯვრის ქართული საზოგადოების რწმუნებული, რომელიც დაბრუნდა ბათომის ოლქიდან, იუწყება ფრონტზე მყოფ წით. ჯვრის საზოგადოების ორგანიზაციების შესახებ. ბათომში და ბათომის ოლქში მუშაობს ორი გაძლიერებული მოწინავე სანიტარული რაზმი და სანიტარული მატარებელი. პირველი მოწინავე რაზმი ერთი თვეა რაც საექიმო დახმარებას უწევს ჯარის ნაწილებს. ამ რაზმმა ზემო აჭარაში გახსნა კიდევ ერთი საავადმყოფო, რომელიც არა მარტო სამხედრო ნაწილებს უწევს სამსახურს, არამედ ადგილობრივ მოსახლეობასაც. ამ საავადმყოფოდან მცხოვრებლებს წამლებს უფასოდ ურიგებენ. მეორე მოწინავე რაზმი დახმარებას უწევს სად. ჩაქვის ახლო მდგომ ჩვენ სამხედრო ნაწილებს. ეს რაზმი ამ დღეებში გაემგზავრება შუა აჭარისაკენ და აქ ერთ ერთ სოფელში ლაზარეთს გახსნის. სასანიტარო მატარებელი სდგას ბათომში და ლაზარეთის ფუნქციას ასრულებს. მატარებელთან იმყოფება ვაგონი—ლაბორატორია პროფ. ამირეჯიბისა და ბაქტერიოლოგ ბაუცის ხელმძღვანელობით. ეს პირები იკვლევენ ბათომში გადამდებ სნეულებათა გაჩენის მიზეზებს. ამ დღეებში ბათომსა და ბათომის ოლქში წითელი ჯვრის ორგანიზაციების მოქმედებასთან გასაცნობათ მიემგზავრება წითელი ჯვრის საზოგადოების თავმჯდომარე მ. ფ. მგალობლიშვილი და მთავარი რწმუნებული ა. გ. ურუშაძე. (სთს.).

ᲑᲐᲗᲝᲛᲘ

ბრძანება ქალ. ქ. ბათომის და მისი ოლქის საგანგებო კომისარისა.

1) აკრძალულია ყოველნაირი სასროლი იარაღის ტარება და შენახვა ყველა მოქალაქეთათვის, გარდა რესპუბლიკის ოფიცრებისა, რომელნიც სამსახურში იმყოფებიან, სახალხო გვარდიის წევრებისა და იმ მოსამსახურე პირთა, რომელთაც აქვთ მიცემული შინაგან საქმეთა მინისტრის მიერ ან ჩემგან სათანადო ნებართვა. კერძო პირები, ზემოთ მოყვანილთა გამოკლებით, ვალდებულნი არიან ამ სავალდებულო დადგენილების გამოქვეყნებიდან სამი დღის ვადაში ჩააბარონ ყველა იარაღები მილიციის სამმართველოს და ოლქის სამმართველოს კუთვნილებისამებრ სათანადო ხელწერილის ჩამორთმევით. დამრღვევნი ამ სავალდებულო დადგენილებისა დაპატიმრებულ იქნებიან ადმინისტრატიულ წესით სამ თვემდე, ან დაჯარიმებული 25.000 მან.

2) ხსენებული დადგენილება არ ვრცელდება ადგილობრივი ქართველ მუსლიმანებზე; უკანასკნელნი ვალდებულნი არიან ის მოწმობები იარაღის ტარების შესახებ, რომლებიც მათ აღებული აქვთ ინგლისის სარდლობის სამართველოსაგან, წარუდგინონ სათანადო მილიციის უფროსებს—ოლქში ოლქის კომისარს, ქალაქში კი—ქალაქის მილიციის უფროსს—ხელახლა შესამოწმებლად.

საგ. კომ. **ჩხიკიშვილი.**

ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲙᲝᲝᲞᲔᲠᲐᲪᲘᲐ

თფილისის პროფესიონალურ კავშირთა სეკრეტარიატის დადგენილებით შესდგა შერეული კომისია სეკრეტარიატის და საქართველოს კოოპერატივთა ცენტრალურ კავშირის არა სავაჭრო განყოფილების წარმომადგენლებისაგან, რომელსაც მიენდო მუშათა კოოპერატივების ორგანიზაციის შესახებ დებულებების გამომუშავება. კომისიამ გამოიმუშავა ქვემოთ მოყვანილი დებულებები, რომლებიც სეკრეტარიატისაგან მიღებულ იქმნა ამა წლის 22 ივლისს.

კომისია ხელმძღვანელობდა შემდეგი პრინციპიალური მოსაზრებით:

ა) კოოპერაცია საზოგადოთ, განსაკუთრებით კი მუშათა კოოპერაცია, წარმოადგენს ერთ-ერთ სახეს მუშათა მოძრაობისას, რომელიც მიზნათ ისახავს მუშათა ცხოვრების ქონებრივი და კულტურული მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

ბ) კოოპერაცია წარმოადგენს თავისუფალ დამოუკიდებელ სამეურნეო ორგანიზაციას, რომელიც მუშებს ასწავლის, როგორც თავისი, ისე სახალხო მეურნეობის, შეგნებულათ და მიზან-შეწონილად წარმოებას.

გ) კოოპერაცია მუშებს საშუალებას აძლევს ეკონომიურ ასპარეზზე თვითმართველობისას და თვითმოქმედობისას. ის მუშათა საქმეს მუშებსავე აკეთებინებს თავის საკეთილდღეოთ.

დ) კოოპერატიული განაწილება და წარმოება საქონლისა მიმართულია კაპიტალისტური ექსპლუატაციის წინააღმდეგ; კერძო სპეკულიატური ინიციატივის ნაცვლათ კოოპერაცია აყენებს მუშათა საზოგადოებრივ ინიციატივას. ის სოციალიზმისათვის მოსამზადებელი სკოლაა.

ე) მუშათა კოოპერაცია სხვა საზოგადოებრივ ეკონომიურ ორგანიზაციებთან ერთად ხელს შეუწყობს საწარმოვო ძალების განვითარებას, შრომის განაყოფიერებას, სახალხო სიმდიდრის წარმატებას. სპეკულიაციის განელებას და რესპუბლიკის ეკონომიურ-ფინანსიურ გამოჯანსაღებას.

ვ) თვითმართველ დემოკრატიულ რესპუბლიკაში თვითმართველ მუშათა კოოპერაციის ასეთი მნიშვნელობა ორკეცდება, რისთვისაც სოციალისტურმა მთავრობამ და პროფესიონალურმა კავშირებმა მას ყოველნაირი დახმარება უნდა აღმოუჩინონ.

ამ პრინციპიალურ მოსაზრებიდან გამოდიოდა კომისია, რომელმაც მუშათა კოოპერაციის გამოსაცოცხლებლათ და გასაძლიერებლათ მიიღო შემდეგი დებულებები:

1. მუშათა კოოპერაციის მთლიანობის დასაცავათ თფილისის მუშათა ყველა კოოპერატივები უერთდებიან კოოპერატივ „აღორძინებას“, რომელიც ყველა უბნებში აარსებს თავის განყოფილებებს.

2. პირველ მოთხოვნილების ყველა საგნების, მათ შორის პურის და შაქრის განაწილება მუშებ შორის მხოლოდ მუშათა კოოპერატივების საშუალებით სწარმოებს.

3. პირველ მოთხოვნილების საგნების შეძენის საქმეში მუშათა კოოპერატივები მომარაგების სამინისტროსთან ერთად შეთანხმებით მუშაობენ.

4. მუშათა კოოპერატივების წევრებათ ჩაწერა პროფესიონალურ კავშირთა ყველა წევრთათვის სავალდებულოა.

5. საპაიო გადასახადი გადიდებულ უნდა იქნას, რომელსაც წევრები განსაზღვრული დროს განმავლობაში ნაწილ-ნაწილათ გადიხდიან.

6. სოციალისტური მთავრობა და პროფესიონალური კავშირები კოოპერატიული ბანკის საშუალებით კრედიტით ეხმარებიან მუშათა კოოპერატივებს.

7. თფილისის მუშათა კოოპერატივი რაიონული კავშირის საშუალებით უერთდება საქართველოს ცენტრალურ კოოპერატიულ კავშირს.

8. მუშათა მომხმარებელი კოოპერატივები განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევენ საკუთარი წარმოების შექმნას.

9. წევრთა პასუხისმგებლობა წესდებით გადიდებულ იქმნას სამჯერ.

10. წესდება კოოპერატივებისა შეცვლილ იქმნას ზემოთ აღნიშნული დებულებების მიხედვით.

11. განახლებული წესდების მიღებისთანავე მოხდეს კოოპერატივ „აღორძინების“ რეორგანიზაცია.

ამ საკითხის გამო მოხსენების გაკეთება პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს მომავალ სხდომაზე დაევალა ამხ. ... ირემაშვილს. საბჭოსაგან ამ დებულებების დადასტურების შემდეგ ისინი გატარებულნი იქნებიან ცხოვრებაში.

კომისიის მონდობილობით **ი. ირემაშვილი.**

ᲤᲘᲥᲠᲔᲑᲘ ᲯᲐᲕᲘᲡ ᲮᲔᲝᲑᲐᲨᲘ

— გინდათ თქვენ მეგობრობა? ჩვენ ღალატს მოგიმზადებთო,—გვესმოდა ხოლმე ჯავის ოსებისაგან ეს სიტყვები ყოველთვის, როდესაც ძმურად გავუწვდით ხელი და აუსრულებიათ კიდეც ქადილი.

რას გვემართლებოდნენ?

ძნელად მოიპოვება ერი, რომელსაც ისეთი ცხოველი ბუნება ჰქონდეს ინტერნაციონალისტისა, როგორც ქართველი ერია. „მე მინდა თავისუფალი ვიყო, ბედნიერი, დაე სხვამაც იბედნიეროს, განაცხადა საქართველომ დამოუკიდებლობის აქტით და მოუხმო ყველას შეეტკბოთ და შეეყვარებინათ თავისუფლების კვარცხლბეკი საქართველო.

საქართველომ ისე შეისისხლხორცა ერთა თანამშრომლობის და სოლიდარობის საჭიროება, რომ უმეზობლოდ არსებობა ჯოჯოხეთურ ტანჯვად მიაჩნია. როგორ ვეღოლიავებოდით, ვეფერებოდით ჯავის მცხოვრებთ, მაგრამ ვერ მოვინადირეთ მათი გული. მუდამ ბურტყუნებდნენ, შფოთავდნენ, ამბოხებებს გვიწყობდნენ. ამ ბოლო ხანსაც ისე მოღალატურად მოგვექცნენ, რომ ლედი მაკბეტის სიტყვით რომ ვთქვათ, არაბეთის ყველა სურნელოვანი წყლები და ნელსაცხებელნიც ვერ განბანენ მათს მუხანათურ ხელებს. ვეღარ გაუძლო საქართველოს ლაშქარმა განიადაგებულს ღალატს და რისხვად დაატყდა, ქარტეხილად გადაიარა მათს საბინადროში. მე ვნახე ჯავის ამაყი ხეობა, მას აღარა აქვს ძველი მედიდურობა. დაცარიელებულია სოფლები. აღარსად ისმის ადამიანის ხმაური. უაზროდ გამოიყურებიან ღია დარჩენილი კარებები, საიდანაც უკანასკნელად გავიდნენ ისინი, ვინც ღალატის წიწილებს ზრდიდა თვის გულში. მორჩა, გათავდა, ვეღარ დაბრუნდებიან იგინი.

ვუყურებდი ჯავის ხეობის მდიდარს ბუნებას, უვლიდი გარს ნავის ქროლით მოღალანე ყანებს და ვამბობდი: უბადრუკნო, რას ატროკდით, რად დაიღუპეთ თავი, რატომ არ შეიფერეთ საქართველო? რა გაკლდათ? არაფერი. მთიულ-მოხევე-რაჭველები და სხვა უმიწაწყლონი კვერცხში წივიან გაჭირვებისგან და მაინც მთავრობის მზეს ფიცულობენ. მათ რომ ასეთი ხეობა მისცათ ხომ სიხარულით ცას მოეწეოდნენ. ჯაველებმა კი ფასი არ დადეს თავის ბედნიერებას და სიბედშავეში გასცვალეს იგი. მთელი სოფლები აყრილა და შეხიზნვია ჩრდილოეთის ცივ მთებს.

დაცარიელებულია ის ჯავა, რომელიც სამრეკლო იყო საქართველოს ორგულებისა. თუ რომელიმე მაზრაში ოსობას საზოგადოებრივ-კულტურულ საქმეში მონაწილეობის მიღებას შევთავაზებდით— მათ ჯავისაკენ უნდა მიეპყრათ თვალყური. ვნახოთ, შევეკითხებით ჯავა რას გვირჩევს:

კარგი მოუვიდეთ, კარგი მათ არ ურჩიეს და ჩაადენინეს.

„ჩვენი ცოდვა ზიდონ ჯავაში მოკალათებულ მოღალატეებმა, რომელთაც

ავეჯეულობის და ჭურჭლეულების სავაჭრო
ი. ა. მაჭარაძის და ვ. ა. წოწონავასი
ქ. ბათომი დონდუკოვ-კორსაკოვის ქუჩა № 26
სადაც მოიპოვება ყოველ გვარი ავეჯეულობა: შკაფი, კამოდი, ბუფეტი, სტოლი, სკამი, სარკე და ჭურჭლები შუშის, ფარფორის, ფაიანსის, ემალის, ალიუმინის და სხვა. ვყიდულობთ ცოტა ნახმარ ავეჯს და ჭურჭლებს. (2396—10—2)

გაგვაბრიყვესო",—შემომჩივლეს ცხინ-ალში ოსებმა. ჯავის „მთავარ ანგელოზებმა" რა წამს იწვნიეს ჩვენი ძალა, ყოვლის უწინარეს მოუსვეს სამშვიდობოსკენ და მიატოვეს უპატრონოდ თვისი ლაშქარი.

ჯავის ხეობის სანახაობამ ჩემს მეხსიერებაში გააცოცხლა საფრანგეთის რევოლიუციის ამბები. როდესაც კონტრ-რევოლიუციონერებმა წამოჰყვეს თავი და სასიკვდილოდ შეებრძოლნენ რევოლიუციონურ მთავრობას—კონვენტი იძულებული შეიქმნა სასტიკი ზომები მიეღო.

ქალაქ ლიონში გამაგრებული იყვნენ როიალისტები და კონვენტმა გადასწყვიტა ამ ქალაქის განადგურება. რევოლიუციონერთა სახელოვან სარდალ კუტონს ნაბრძანები ჰქონდა აეღო ქალაქი და მისს ნანგრევებზე აღემართა ძეგლი ზედ წარწერით: „ლიონი იბრძოდა თავისუფლების წინააღმდეგ—აღარ არის ლიონი". კუტონმა აასრულა ბრძანება და ქალაქს ახალი სახელი დაარქვა: „განთავისუფლებული თემი".

ჯავის განადგურებისგან ღმერთმა დაგვიფაროს—ეს სოფელი უკეთესი ხალხისთვის გამოგვადგება, მხოლოდ სახელი უნდა გამოეცვალოს. საქართველოს ახალს ისტორიაში აღარ უნდა იხსენიებოდეს მოღალატე კუთხის სახელი.

დღეს ჯავის ხეობაში ჩასასახლებლად მოდიან უკიწაწყლობით შეწუხებული ქართველობა და კარგსაც სჩადიან... საქართველოს ბევრი მტერი ახვევია და საზღვრებზე უნდა ჰყავდეს პიტალო კლდეებისავით შემორტყმული ერთგული ქართველობა, თუ გვინდა, რომ იგი იყოს მარად გადულახავი და უძლეველი.

დ. თურდოსპირელი.

ს. დ.-პარტიაში

თფილისი. 23 ივლისს შესდგა საქ. სოციალ.-დემ. მუშ. პ. მესამე რაიონის კოლექტივის სხდომა. დაესწრო მთელი შემადგენლობა, დაესწრნენ წარმომადგენლები ბელგორკის და 1-ლ სასურსათო მაღაზიის ქვე-კოლექტივიდან.

მოსმენილ იქნა მოხსენება თფილისის კომიტეტიდან და მიღებული, მხოლოდ გაზეთ „ბანვორი ძაინის" შესახებ გამოითქვა სურვილი, რათა ეს უკანასკნელი გადაკეთდეს ყოველ-დღიურად.

მოსმენილ იქნა მოხსენება ბელგორკის ქვე-კოლექტივის წარმომადგენლის ამხ. ს. მეტრეველისა, რომელიც შეეხება ქალაქის თავისუფალ მიწების დამუშავების საკითხის აღძვრას ქალაქის თვითმართველობის წინაშე. კოლექტივმა ამ საქმისთვის აირჩია კომისია, რომელიც გამოარკვევს ხსენებულ საქმეს.

რაიონში არსებულ ქალაქის სასურსათო მაღაზიების მოსამსახურეთა შემადგენლობის მიერ არა შესაფერისად ასრულება თავიანთი მოვალეობისა, ემცნოს ქალაქის სასურსათო განყოფილებას, რომ სასურსათო მაღაზიებმა არ დაჰკარგონ ხალხში ნდობა.

პარტიის წევრის შაიშელაშვილის დაკარგვისა გამო, რომელიც ვაჭარ გუკასოვისაგან იყო გაგზავნილი ადერბეიჯანში, და ბალშევიკურ გადატრიალების გამო დაიკარგა, კოლექტივმა დაადგინა: მოხდეს შეკითხვა შრომის სამინისტროსთან ასეთ შემთხვევაში რა დახმარება შეუძლიან მისცეს დამქირავებელმა დაკარგულის ოჯახობას. აირჩია კომისია, რომელიც გამოიკვლევს სასურსათო მაღაზიაში მომხდარ უბედურობას, რომელსაც ადგილი ჰქონდა 14 ივლისს, სახელდობრ მუშა ვართანოვის დახრჩობას. საავიტაციო კომისიას დაევალა მოაწყოს საჯარო მოხსენება სამივე ენაზე არამიანცის საავათმყოფო°ი.

ვერხვი.

— —

სოფ. მუხიანი. 26 ივნისს მოხდა ს. დ. მ. პ. წევრთა საერთო კრება. გასარჩევი საკითხები იყო: ომში წასულების ოჯახთა დახმარება და სოფ. მუხრანის ცალკე ერთეულად დარჩენის შესახებ, თანახმად 1917 წლის 2 ოქტომბრის ქუთაისის გუბერნიის კომიტეტის გადაწყვეტილებისა. პირველ საკითხზე მოხსენება გააკეთა პრეზიდიუმის წევრმა. მოხსენებიდან გამოირკვა, რომ ომში წასულების ოჯახებს თემი ნაკლებ ყურადღებას აქცევს, რაც გაჭირვებულ მდგომარეობაში აგდებს უპატრონოთ დატოვებულებს. კრებამ დაადგინა დღეიდანვე შეუდგეს ყველა პარტიის წევრების ოჯახების დახმარებას რითაც შესაძლებელია და თანაც წინადადება მიეცეს ქვიტირის თემს მოაწყოს დამხმარე მუშათა წრეები ოჯახების დასახმარებლათ". მეორე საკითხის გარჩევის დროს წაკითხულ იქნა 1917 წ. 2 სექ. ქუთ. გუბერ. კომიტეტის დადგენილება მუხრანის ცალკე საზოგადოების დაარსების შესახებ; მცირე კამათის შემდეგ დადგენილ იქნა: „რადგან 1917 წ. 2 სექტ. დადგენილება ქუთაისის გუბერნიის კომიტეტის, სამაზრო ერობამ გააუქმა და მუხიანი მიაწერა სოფ. ქვიტირის, რომელიც ახლავს მუხრანს 12—13 ვერსზე, რაც აუტანელ მდგომარეობაში აგდებს მუხიანის მცხოვრებთ, ამიტომ ეთხოვოს სამაზრო ერობას და უმაღლეს მთავრობას, რათა მუხიანი დატოვებულ იქნას ცალკე საზოგადოებათ თანახმათ 1917 წ. 2 სექტემბრის გადაწყვეტილებისა. ამ საქმის მოწესრიგება მოგვარება მიენდოს თფილისში ამხ. სერგო ჯინჭველაშვილს და ქუთაისში ექვთიმე ფუთურაძეს". შემდეგი კრება მოწვეულ იქნა 17 ივლისისათვის. ამ დღეს გაირჩა შემდეგი საკითხები. მოხსენება მომენტზე და პარტიულ ყრილობის დადგენილებათა გაცნობა, ვაკის რაიონში გარდაცვლილ ამხანაგების ხსოვნის აღსანიშნავათ სამოქალაქო პანაშვიდის გადახდა; მასიური კრების მოწვევა და პარტიის წევრთა მიღება. მოხსენება მომენტზე გააკეთა ამხ. ს. ჯინ—ლმა და თან გააცნო კრებას ყრილობაზე გამოტანილი რეზოლიუციები. მოხსენების შემდეგ გამოტანილ იქნა შემდეგი რეზოლიუცია: „მოისმინა რა მოხსენება მომენტზე და გაეცნო ყრილობაზე გამოტანილ რეზოლიუციებს, კრება იწონებს დამფუძნებელი კრების და მთავრობის ყოველ ნაბიჯებს, დემოკრატული რესპუბლიკის განმტკიცებისთვის ეცდება გააძლიეროს პარტიული მუშაობა გამოტანილი რეზოლიუციების ცხოვრებაში გასატარებლათ. რაიონში გარდაცვლილ ამხანაგების სამოქალაქო პანაშვიდს, დანიშნულს 17 და 18 ივლისს, აუცილებლათ დაესწრონ ყველა ამხანაგები დროშებით და მით პატივი სცენ მათ ხსოვნას. მასსიური კრების მოწვევა მიენდო პრეზიდიუმს მოკლე დროში, სადაც მომხსენებლათ მოწვეულ უნდა იქნას ქუთაისიდან ამხანაგი და წევრთა მიღება აუცილებლათ უნდა სწარმოებდეს წესდების მიხედვით.

პრეზიდიუმის მონდობილობით **ს. ჯინჭველაშვილი.**

მუშათა შორის

თფილისი. გაზ. რუსულ „კომუნისტში" № 10 ვილაც, „Хлѣбопек"-ს უკსრია რკინის გზის სასურსათო კომიტეტის თფ. პურის საცხობის „მენშევიკებისაგან ტანჯულ და გაყვლეფილ" მუშათა ინტერესების დაცვა. ეტყობა ბ-ნი Хлѣбопеки საქმეს არ იცნობს და თუ მაინც სწერს, ეს მხოლოდ იმისთვის, რომ დაანახვოს „ვილაცას" თუ მენშევიკური სასურსათო კომიტეტი როგორ იცავს თავის დარგში მომუშავეთა ინტერესებს. ალბათ ბ-მა Хлѣбопек-მა არ იცის, რომ ხსენებულ კომიტეტის უმაღლეს ორგანოში (სარევიზიო კომისიაში) ყრილობისაგან არჩეულია „ერთი დამცველი მუშებისა" კომუნისტი იოს. შენგელაია, რომელიც ერთი პირველთაგანი უკიჟინებს კომიტეტს გადამეტებულ ლოიალობას, ხსენებულ მუშათა (არტელის) მიმართ და დაჟინებით მოითხოვს: თუ ყველა პურის მცხობელთა დატუსაღებას არა, საცხობიდან გაძევებას მაინც. ისეთ „ორგანოს", როგორიც გაზ. „კომუნისტია", ვერ მოვთხოვთ არ დაბეჭდოს შეუმოწმებელი ცნობები, მით უმეტეს, მაშინ, როდესაც წერილს სათაურათ აწერია დიდი ასოებით: „Какъ Меньшевики Эксплуатируютъ рабочихъ въ желѣзнодорожной хлѣбопекарняхъ. პირიქით, ჩვენ ვიცით თუ ხსენებული გაზეთი როგორ ხელოვნურათ თხზავს ყოველგვარ საზიზღარ ინსინუაციებს, თუ რამდენათ დაარღვია სასურსათო კომიტეტმა ხელშეკრულება ამის საუკეთესო მაჩვენებელია ის ოქმები, სხვადასხვა რაიონებიდან, რომლებიც მუდამ დღე მოსდის კომიტეტს ცომ პურთან ერთად დამტვრეულ მინის ნატეხებით, თოკებით, ტომრების—ნაგლეჯებით და ბოლოს თუნუქის აქანდაზით და სხვა...

აი როგორ სინდისიერათ ასრულებენ კომიტეტთან დადებულ ხელ-შეკრულობას ხსენებული მუშები, და რა თქმა უნდა კომიტეტი დამნაშავეა იმაში, რომ დღემდის საცხობიდგან არ გააძევა ასეთი მუშების შემარცხვენელი „არტელი", (ჯერ კიდევ არა აქვთ წესდება დამტკიც.) ბ-ნი Хлѣбопек-ი გვისაყვედურებს „კომიტეტმა პურის საცხობში მომუშავეთ არ მისცა სამ-სამი ათასი მანეთი ერთდროული დახმარება და მით დაარღვია ხელშეკრულების მე-9-მუხლი ო." ჩემის აზრით, არტელი აქ გამოდის „ხაზეინის" როლში, მაშასადამე, მუშებიც არ შეიძლება ჩაითვალოს სასურსათო კომიტეტის მოსამსახურეებათ, მასთან, ერთდროულ დახმარების შესახებ მეცხრე მუხლში არაფერია ნათქვამი, ასე რომ ეს კითხვა კომიტეტისთვის ჯერ კიდევ სადავოა და, ნურას უკაცრავათ ბ-ნ Хлѣбопек-თან თუ კომიტეტმა, რომელიც პასუხის მგებელია რკინის გზის მუშა-მოსამსახურეთა ყრილობის წინაშე, მოუფიქრებლად არ ფლანგოს ხალხის ფულები! რომ ხსენებულ საცხობის მუშებს მადა დიდი აქვთ—რკინის გზის პროლეტარიატს წაჰგლიჯონ რამე, ეს იქიდანაც სჩანს, რომ, როდესაც ბერძნები თხოულობდნენ 1—ფუთი პურის გამოცხობაში 8—მ. 30—კ. მაშინ ეს „მენშევიკურ სასურსათო კომიტეტისაგან აბუჩათ აგდებული მუშები" დაჟინებით მოითხოვდნენ 20—მან. 30—კაპ. და თუ დღეს საცხობი მათ ხელშია, ამას უნდა უმადლოდნენ ბ-ნ შრომის კომისარს, რომელიც საქმეში ჩაერია და შეათანხმა სასურსათო კომიტეტთან. ამ რიგათ უკვე დადებული ხელშეკრულობა ბერძნებთა არტელთან 8—მან. 30—კაპ. კომიტეტმა დაარღვია, უპირატესობა მიანიჭა ყოფილ მუშებს მით, რომ 8—მ. 30—კაპ. მაგივრათ დღეს მათ აძლევს 8—მან. 80—კაპ. რითაც კომიტეტი ყოველ დღიურათ იღებს ზედმეტს ხარჯს 700—მან.

დასასრულ ვთხოვ ბ-ნ Хлѣбапек-ს დაგვიმტკიცოს, რომ რკინის გზის პურის საცხობის მუშები ღებულობენ თავის პროფესიის მუშებზედ ნაკლებს და ჩვენ მზათა ვართ მიუმატოთ გამოცხობის ფასი.

რწმუნებული ვ. ვ.

ბორჯომი. 22 ივლისს მუშათა სახლში ქ. ბორჯომის სახაზინო მამულებში მომუშავეთა მრავალრიცხოვანმა მიტინგმა ქ. შახნაზაროვის თავმჯდომარეობით მოისმინა თანამედროვე მომენტზე ვრცელი მოხსენება ამხ. ისიდორე რამიშვილისა, რომელმაც დაწვრილებით აღნიშნა ყველა ის განვლილი ეტაპები, რაც გამოსცადა საქართველომ თავის დამოუკიდებლობის დაკარგვიდან დღემდინ და დააბოლავა ბათომის შემოერთებით. მომხსენებელი შეჩერდა ჩვენს საშინაო და საგარეო პოლიტიკაზე ამ სამი წლის განმავლობაში. მუშები ორატორს ხშირათ აწყვეტინებდნენ აღფრთოვანებული ტაშის ცემით, ყველას სახეზე ღიმილი და სიხარული ჰქონდა აღბეჭდილი. იყო შეკითხვები. პასუხი დამაკმაყოფილებელი იყო. დასასრულ ერთხმად მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლიუცია: „22 ივლისს ქ. ბორჯომის სახაზინო მამულებში მომუშავეთა მრავალრიცხოვანმა მიტინგმა მოისმინა რა თანამედროვე მომენტზე ვრცელი მოხსენება დამფუძნებელი კრების წევრის ის. რამიშვილისა, აღფრთოვანებით ესალმება მიტინგი ჩვენს სოციალისტურ მთავრობას და დამფუძნებელ კრებას იმ სალი პოლიტიკის წარმოებისათვის, რომელმაც საქართველო გადაარჩინა ფიზიკურ განადგურებას, მოუპოვა მას განუსაზღვრელი პოლიტიკური თავისუფლება და გზა გაჰკაფა ეკონომიურათ რესპუბლიკის ასაყვავებლათ. მიტინგი მთავრობას აღუთქვამს, რომ ის იბრძოლებს უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე ყველა რევოლიუციონური გზით მონაპოვარის შესანარჩუნებლათ და სხ. დასასრულ მიტინგი მიესალმება ჩვენს ძმებს, უკუღმართობით ჩამოშორებულთ, დღეს კი განთავისუფლებულთ ქართველ მუსლიმანებს.

X.

პროვინცია

მთის ქალის ცხოვრება.

(დასასრული).

სტეფან-წმინდა. საზოგადოთ ჩვენმა მოხევეებმა დაიწყეს ხშირათ განქორწინება, ცოლშვილზედ ხელის აღება და უკახონოთ ახალ ქალებზე სამოქალაქო წესით ქორწინება. ზოგმა უდროოთ დააობლა წვრილი შვილები და დედები მათი, ულუკმა პუროთ გაისტუმრებს მშობლებთან. ამიტომაც ხევის ერობის ხმოსნებმა გასული მაისის 23-ს საერთო სხდომაზე ერთხმად დაადგინეს, რომ ამ სენს რამე წამალი დაედოს, და ბოლო მოეღოს ქმრების მიერ ჩადენილ მხეცურ საქციელს. ხმოსანთ ამოირჩიეს თავის შორის კომისია, სამი კაცისაგან შემდგარი, რომელთაც შეიმუშავეს და დასწერეს ამისთანა განქორწინებულთათვის სახელმძღვანელო (ინსტრუქცია) თანახმად ადგილობრივ ზნე-ჩვეულებისა.

1) უკეთუ ცოლი ქმარს უმიზეზოდ გაექცა, მაშინ მას არ შეეძლოს ქმარისგან რაიმე საზრდოს მოთხოვნა, თუნდა ქმარს დიდი ქონებაც ჰქონდეს. ამ შემთხვევაში ქმარს ნება უნდა ჰქონდეს მოქალაქეობრივი ქორწინებისა.

2) უკეთუ უმიზეზოთ ქმარმა ცოლი დაითხოვა, მარტო იმ მოსაზრებით, რომ მას სხვა ქალი მოსწონს და მასთან უნდა იქორწინოს, მაშინ ქმარი თავის თავად გაშორდეს ოჯახს და სადაც უნდა, იქ იქორწინოს ოჯახის ქონების ხელშეუხებლათ, სხვა ქალთან იცხოვროს ოჯახის გარეშე, სადაც უნდა.

3) მცირე წლოვანი ბავშვები უნდა სცხოვრობდენ დედასთან ერთად მამისეულს სახლში, ვიდრე იგინი სრული წლოვანნი შეიქმნებიან და თუ მათ მამის ოჯახში შესახახავი სახსარი არ აღმოუჩნდება რამე, მაშინ მამა მოვალე არის, მცირე წლოვან ყმაწვილებს აძლიოს საზრდო თავის საკუთარის შრომიდან, ვიდრე იგინი სრული წლოვანნი შეიქმნებიან...

4) როდესაც ყმაწვილები სრული წლოვანნი შეიქნებიან, მაშინ შესაძლოა, რომ მოისურვონ მამასთან ცხოვრება, მაგრამ მაინც და მაინც მათ მოხუცის დედის იმ სახლიდან დათხოვნა არ შეიძლება და პირიქით, დედას მოხუცებულობის ჟამს უნდა აძლიონ შვილებმა შეძლების დაგვარათ საზრდო! წინააღმდეგ შემთხვევაში დედას შვილებისას სრული უფლება ეძლევა მთლათ მიითვისოს უძრავ-მოძრავი ქონება კუთვნილი ქმარისა და შვილებისა.

5) თუ ქონების შემოსავალმა უძლური დედა ვერ დააკმაყოფილა, მაშინ დედას უფლება ეძლევა, რომ ყველა უძრავ-მოძრავი ქონება გაჰყიდოს ქმრისა და შვილების დაუკითხავათ და თავის გამოსაკვებავათ მოიხმაროს...

6) დაქვრივებული ქალები რა ხნისაც უნდა იყვნენ იგინი თუ კანონიერი ცოლები იყვნენ, ქმრის სახლში იმ დრომდე უნდა დარჩნენ ვიდრე იგი ქმარს გაჰყვებოდეს და თუ მოისურვებს შეიძლება სამუდამოთაც გაუთხოვარი დარჩეს, მაშინ იგი, ქვრივი ქალი, სრული მფლობელი უნდა იყვეს ქმრის ნაქონის სახლ-კარისა და უძრავ-მოძრავი ქონებისა, ამ შემთხვევაში ქმრის ნათესაობას ნება არა აქვთ ქვრივის დათხოვნის და ქონების ჩამორთმევისა, ვინაიდან მეუღლეთა ოფლით და შრომით შეძენილი არის ქონება. რადგანაც ეს ჩვეულების მიხედვით თითქო დაკანონებული იყო ქვრივის განდევნა და ქონების ქმრის ნათესავების მიერ მითვისება! მას არ შეუძლიან ქმრის სახლიდან რამე ქონების წაღება, გარდა თავისი საკუთარი ტანისამოსისა, ლოგინისა და თან მოტანილი სხვადასხვა ნივთებისა...

7) უკეთუ გარდაცვლილ მშობელთა ობლები განურჩევლათ სქესისა, არიან თანასწორი ძენი მშობლებისა და მათ შორის არ უნდა იყვეს განსხვავება, ვიდრე ესენი დასრულწლოვანდებიან და ქალები დათხოვდებიან. მხოლოდ მათ დაენიშნოთ აპეკუნი, რათა მცირე წლოვანთა ქონება ქვრივმა ანუ ნათესავებმა, არ გაფლანგონ...

8) უკეთუ დედ-მამით დაობლებული მცირე წლოვანი ბავშვები (შეიძლება დედის გათხოვებითაც) დარჩნენ, მათ აღარავინა ჰყავთ შემნახველი, მაშინ ერთ-ერთი ახლო ნათესავთაგანი თუნდა მამის მხრით და თუნდა დედის მხრით ბავშვებს მიიღებს და მათი უძრავ-მოძრავი ქონებითაც ის ისარგებლებს, ვიდრე ეს მცირე წლოვანნი აღიზრდებიან, მხოლოდ ქონების რაოდენობა ანუ შემოსავალი მათის დედულ-მამულის და ცხვარ-საქონლისა ცხადი უნდა იყვეს ერობის გამგეობასთანა და ხმოსანთანა, რომელთა ვალი არის თვალყური ადევნონ მცირე წლოვანთ ქონებას და მის წესიერათ მოხმარებას ობლებისთვის...

უკეთუ დაობლებულთ არ აღმოუჩნდებათ არავითარი სასსარი არსებობისა და არც გულშემატკივარი ახლო ნათესავი, მაშინ ერობამ უნდა იკისროს საერობო ხარჯით *).

9) ამ სახელმძღვანელოს შედგენის დროს კომისიამ საჭიროთ დაინახა დავალოს ახალ მექორწინეთ ჯვარის წერის წინათვე იქონიონ პირობის ხელშეკრულებაც, რომელშიაც აღნიშნული უნდა იყვეს, რა ქონება მიაქვს ქალს მამაკაცთან, რა დახვდება ქალს ქმრის სახლში, სადაც აღიბიძება ახლათ შეძენილი მათ მიერ ქონებაცა, რომ შემდეგი თუ განქორწინება მოხდა, ამ სიის მიხედვით გაუადვილდეს ერობის ხმოსანთ ცოლ-ქმართ შუა ჩამოვარდნილი შფოთის ადვილათ დაბოლოვება და საქმის გარჩევა.

10) აუცილებლათ ყოველივე მეუღლეთა შორის ჩამოვარდნილი დავა და უსიამოვნება უთუოთ უნდა ირჩეოდეს და გასამართლდეს ერობის ხმოსანთა მიერ, ადგილობრივ ზნე-ჩვეულებების და პირობების მიხედვით აქვე და არა ადმინისტრატიულის, კონსისტორიული განსამართლებით და ბრძანებით, რადგანაც ხალხის ხმის უმეტესობით გადაწყვეტილი საქმე უფრო სამართლიანი უნდა იყოს, ვიდრე სამოქალაქო, სასულიერო, საადმინისტრაციო და საქალაქო მოხელეებისაგან გარჩეული!

11) ხმოსანთა გადაწყვეტილება ამა თუ იმ მეუღლეთა შესახებ სწრაფათ აღსრულებაში მოყვანილი უნდა იქნას ყოვლის უარის უთქმელათა და პირუთვნელათ—მილიციის უფროსის მიერ, რათა ერთ-ერთმა გასამართლებულმა მეუღლემ თავისი ქონება არ გადასცეს განგებ სხვასა ან გაყიდოს და ასე არ დასტოვოს უსახლ-კაროთ და ულუკმა პუროთ კანონიერი განტოვებული ცოლი და უსუსური შვილნი.

12) სახელმძღვანელო ესე მიღებული უნდა იყვეს ხმოსანთა მიერ და პირი ამისა გაეგზავნოს დუშეთის სამაზრო ერობას.

ამ სახელმძღვანელოს ექმნება კერძოთ მოხევეთათვის დროებითი ხასიათი, რადგანაც განქორწინება და ცოლის ანუ შვილთა განდევნა (ულვთოთ დაობლება უსუსურის ბავშვებისა) გადამდებ სენსავით მოედვა ჩვენს ხალხსა და დღეს მრავლათ არიან უბინაოთ, უსახლკაროთ, ულუკმაპუროთ გარეკილნი, ამასთანავე ზოგს ისევ მშობლებთან უფარია თავი, ზოგი კავკავისაკენ იხიზნება, სადაც განიცდიან საშინელ სიმშილს და სიტიტვლეს შემდეგ კი, როდესაც დამფუძნებელი კრება გამოსცემს საერთო კანონს, რომელიც სავალდებულო იქნება მეუღლეთა ქორწინებისა თუ გაქორწინებისა, მაშინ რასაკვირველია ეს ინსტრუქცია თავის თავათ გაუქმებული იქნება ჩვენშიაცა. მაგრამ საჭირო არის, რომ რაც უნდა წესდება გამოიცეს, უსათუოდ ხალხის ზნე ჩვეულებაც უნდა იყოს სახეში მიღებული, დაკანონდეს ის, რომ ქალი და ვაჟი თანასწორი იყვნენ ყველაფერში. ისევე უნდა დაკანონდეს, რომ ცოლშვილიანი ოჯახი როდესაც განქორწინება ხდება ქონებრივათ, ყოველს ოჯახის წევრს თანასწორი ერგოს საერთო ქონებიდანა.

ან. კობაიძე.

———

რაჭა. მგონი არც ერთი კუთხე არ არის ჩვენს რესპუბლიკაში შევიწროებული მიმოსვლის მხრივ, როგორც რაჭა. არსაით გზა, არსით გასავალი! ასეთია რაჭის მდგომარეობა. ირგვლივ შემოზღუდულია მაღალი მთებით. ერთი გზა მიდის ნაქერალით ტყვიბულისაკენ, რომელზედაც ეტლი არ მუშაობს ამ ჟამად და მგზავრებს ფეხით უხდებათ 50—60 ვერსის გავლა; ეხლა გზას აღარ იკითხავ? განზრახულია ამ გზის შეკეთება ავტომობილების სასიარულოთ; როგორც გავიგეთ დანიშნული ყოფილა კიდეც მაზრის ერობის ტეხნიკური განყოფილების მიერ გზის ხელოსნები და მეთვალყურეები, მაგრამ ჯერ-ჯერობით საქმეს კი ვერ ვხედავთ; ალაჰმა უწყის, ასეთი პროექტები როდის მოვა სისრულეში! მეორე გზა, ეს გახლავთ სამხედრო-ოსეთის გზა, რომელზედაც ამ ჟამად მიმოსვლა შეწყვეტილია, გარდა ორიოდე კერძო „ლინეიკების", რომლებიც რაჭიდან წამოსულ მგზავრს ქუთაისამდე ათკეც ტყავს აძრობენ.

რაჭიდან ამ გზით ჩასვლა ქუთაისს ჯდება 2000 მ., უსიამოვნება კიდევ სხვაა, რასაც მცირე და საშუალო შეძლების ადამიანი ვერ შესძლებს. ხალხი დაიწყვდეულია, ვერსაით წასულა; იცის, რომ თუ წავიდა გატყავდება, ან და ფეხით უნდა გაიაროს 80—90 ვერსი, რომელიც, სხვათა შორის, სახიფათოცაა. რას აკეთებენ რაჭის და ლეჩხუმის სამაზრო ერობები? ჩვენ ვიცით, რომ ამ ერობებმა ზოგიერთ დარგში, ასეთი ეკონომიური კრიზისის დროს, ბევრის გაკეთება შესძლეს და მიკვირს, რომ გზების შეკეთება-გაუმჯობესება, მიმოსვლის მოწყობა, რომელიც ჩვენი ამა თუ იმ კუთხის კულტურულ-ეკონომიურათ აყვავების საქმეში დიდ როლს თამაშობს, პირველ ხარისხოვან საკითხათ არ დაისახს. იმედია ერობები იზრუნებენ მიმოსვლის საქმის მოწესრიგობაზედაც. საჭიროა ხალხმა დაინახოს ცოტაოდენი გაუმჯობესება ამ საქმეშიაც.

სისონა.

წერილი რედ. მიმართ

წარსული სასწავლო წლის დამდეგს თფილისის საფერშლო სკოლასთან, მისი ადმინისტრაციის მეცადინეობით განათლების სამინისტროს ნებართვით იქმნა გახსნილი ერთწლიანი კურსები მედიკური ფერშლებისათვის. მიღებული იქნა 40 კაცამდე. როგის ფერშლები და მეანი (აკუშერკა) ქალები მრავალი წლის პრაქტიკა გამოცდილების მქონენი. მათგან სწავლა დაასრულა და მედიკური ფერშლის წოდება მიიღო 20.

კარგს იქნებოდა განათლების სამინისტრო, რომ წელსაც მსგავს მოვლენას მიაქცევდეს ყურადღებას, რათა შეიქმნას კადრი საკმაოდ მომზადებული მეანფერშლებისა ჩვენი ერობებისათვის, რის ნაკლს იგინი ეხლავე მწვავედ განიცდიან.

დასასრულ ამხანაგების მონდობილობით მადლობას ვუცხადებთ თფილისის საფერშლო სკოლის გამგეს ექიმ გედევანიშვილს და ზედამხედველს მ. ნათაძეს, რომლებმაც საკმაო ღვაწლი დასდვეს როგორც კურსების მოწყობაში, ისე მსმენელთათვის სახელმძღვანელო წიგნებისა და პრაქტიკული ვარჯიშობის შოვნა მოწყობაში.

ამხანაგების მონდობილობით

ნინო ბაქრაძისა.

---

*) ეს სახელმძღვანელო არის დროებითი, ვიდრე საერთო კანონი გამოიცემოდეს და სოფლებში მოეწყობოდეს ობოლთა თავშესაფრები.

რედაქტორი **ლევან ნათაძე.**

განცხადებანი

ექიმი **ივ. გოკიელი**
პლეხანოვის (მიხეილის) პროსპ. № 141; სამხედრო სასწავლებლის პირდაპირ. ქირურგ., ქალის სნეულებანი და საკეჟერო. 1—2 ს. და 5—6 საათამდე. ტელეფონი 5—97. (1835—თ.)

დ ო ქ ტ ო რ ი
გ. გ. მეგრაბიანცი
შინაგანი ავადმყოფობა—ჭლექი და გულისა. იღებს ახალს რენტგენ-ელექტრო კაბინეთში. გამოკვლევა და წამლობა სხივებით. ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფ. 7—92, მიღება ყოველ დღე 9—12 ს. და საღამოს 6—8 საათამდე. (1790—თ.)

ე ქ ი მ ი
ნ. ა. არუთინოვი
სპეციალურათ სიფილისი (606 და 914) ვენერიული ტრიპერი, შარდის ორგანოების ოპერაცია ნდისკოპია (საშარდე მილის). ნოვო ბებუთოვის ქ. № 5. (ცეცხლის მქრობელთა რაზმის ბინის ახლოს). მიღება დილით 9—12 ს. სად. 4 ნახ 6 ნახ. საათამდე. (1555—თ.)

ექიმი **მ. ა. შაფრანი**
სპეციალურად სიფილისი და მისი შედეგები (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ორგანოების სნეულებანი. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე. ქალების 4—5 ს. კვირაობით მხოლოდ დილით. მისამართი ოლღას ქ. № 33. (1288 25—4)

ექიმი **ა. დ. კეკელია**
სპეციალურად: სიფილისი (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული და კანის სნეულებანი. ავათმყოფების მიღება: ყოველ დღე დილის 9—11 ს. და საღ. 4—6 ს. მისამართი: მიხეილის პრ. № 116, სასტუმრო „ნოე" პირდაპირ. ტელეფონი 14—28. 1838—თ.

ექიმი **ლ. ა. სარალიძე**
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ საღამოს 6—7 საათამდის ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 87, ტელეფონი 3—19. ავჭალის აუდიტორიის ახლო (2383—თ.)

ყოფილი 1 კავკასიის კორპუსის სახელრო გვითალი—ექიმი
ი. გ. ქუთათელაძე
იღებს შინაგან, კანით (ქეცით) ავადმყოფ ოთხფეხ პირუტყვებს და ფრინველებს. ცხენის (ქოთაოს) საპს ვიკვლევ მალეინის შეშხაპუნებით. ჭიით ცხენის სასულე—მილის ავათმყოფობას ვჭქიმ ვ Neimann-ის და Vessel-ის მეთოდებით. ყოველ დღე 3—6 საათ. ბელინსკის ქ. № 39, ბინა 2. (2010—15—1)

ყ. სრულ-უფლებიან ვიმნაზიის გამგე მათემატიკის
მასწავლებელი
ი. მ. მაჩაიძე იღებს მოწაფეებს განმეორებით გამოცდებზე მოსამზადებლად. მათემატიკაში და ენებში, აგრეთვე იანვრის და ივნისისათვის 3, 4, 5, 6 კლ. პლეხანოვის პრ. და ალექსის ქ. კუთხე, № 25—5, 9—1 ს. 4—7 ს. (2307 1—1)

სამკურნალო
ელექტრონის, რენტგენის და სინათლის
მიხეილ გედევანიშვილისა
დღისით 12—2 საათ., საღ. 6—8 საათ. არის საწოლები. ყორღანოვის ქ., 20, ვერაზე. (2458—თ.)

ე ქ ი მ ი
ე. ი. კალანდაძე
ღებულობს. შინაგანი ავათმყოფობით დილის 8—12 საათამდე ვენერიული, სიფილისით (წამ. „606" და „914"), ბუშტის და საშარდის ავათ. 5—7 საათ. საღამ. გუნიბის ქ. № 6, მოსკოვის ქ დასაწყისი, ზემელის აფთიაქთან ახლოს. (2446—თ.)

ე ქ ი მ ი
ა. გ. ვართანოვი
სპეციალურად კანისა და ვენერიულ სნეულება (სიფილისი „606" და „914" შეშხაპუნება). მიიღება: დილით 8—9 საათ. საღ. 5—7 საათ. ქალები 2—3 ს. სურამის ქ. № 9, ვაგზლის ქუჩის კუთხე, რკინის გზის საამართველოს პირდაპირ. (2264—თ.)

ე ქ ი მ ი
ექიმ **ისაიას ძე ჯოლოხავა**
(ქუთაისიდან)
ღებულობს ყურის, ცხვირის და ყელის სნეულებიან ავადმყოფებს საღ. 4—7 ს. პლეხანოვის პრ. № 76 (მიხეილის), ტელეფონი 7—38. (1741—თ.)

ე ქ ი მ ი
გ. ი. ოქროპირიძე
იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს საღამოს 4—6 საათამდის. რტიშჩევის ქ. № 22, სოლოლაკი)

ე ქ ი მ ი
ხელოვნ ისააკის ძე **ჯოლოხავა**
(ქუთაისიდან)
იღებს ქალისა და შინაგან სნეულებიან ავადმყოფებს დილით 12—2 ს. საღ. 5—7 ს. ბელგიის ქ. № 5 ტელეფ. 10—55. (1742—თ.)

ე ქ ი მ ი
ნ. გ. ბაჩეჩილაძე
(შინაგან და ბავშვთა სნეულებათ) ავადმყოფებს იღებს დილის 8—10, საღამოს 4—7 ს. გრიბოედოვის ქ. № 4. (ფ. 25—3)

ი ყ ი დ ე ბ ა
მოძრავი კინემატოგრაფი
ადვილი გადასატანი ადგილიდან ადგილზე, სრული მოწყობილობით (მოტორი დინამო, აპარატი და სხვა) ერთათ ან ნაწილ-ნაწილათ **ხელსაყრელ ფასებში.** ადრესი კადეტის შესახვევი № 9. (2431—3—3)

ი ყ ი დ ე ბ ა
ერთი უჩასტკა მიწა კახეთის ქ. (ნავთლუღში, სადაც ტრამვაი უხვევს სამხედრო გოსპიტლისაკენ) პირობების გაგება შეიძლება ვ. მ. მეგრელიშვილთან ევროპიულ-კავკასიის ბანკში (რუსთაველის და ბარიატინსკის ქუჩების კუთხე) დილის 10—3 ს. (2432—3—3)